

BEVALSTOFFENPLAN LIMBURG

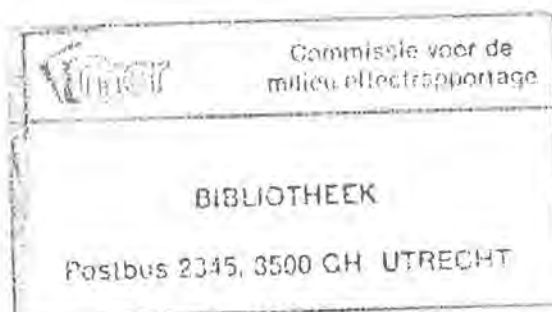
TEKST

DEEL 1

P159-034

PROVINCIE LIMBURGOntwerp-Afvalstoffenplan.I. Plantekst.

	blz:
1. Voorwoord	1
2. Samenvatting	2
3. Wettelijke grondslagen	10
3.1. Voorgeschiedenis	10
3.2. Relatie Afvalstoffenwet-Wet chemische afvalstoffen	10
3.3. Relatie Afvalstoffenwetgeving-(ontwerp) Wet bodembescherming	11
3.4. Internationaal kader	11
3.5. Provinciale plannen	11
4. Beleidsterrein	14
4.1. Inleiding	14
4.2. Rijk	14
4.3. Provincies	15
4.4. Gemeenten	16
4.5. Verwerkingsmethoden	16
5. Huidige situatie in Limburg	20
5.1. Gebiedsstructuur, demografie en fysische geografie	20
5.2. Afvalstoffenverwijdering en bodem- en grondwaterbescherming	22
5.3. Organisatie van de afvalverwerking	23
5.3.1. Bestuurlijke organisatie	23
5.3.2. Beheer en exploitatie van de stortplaatsen	27
5.3.3. De inzameling van het afval	28
5.4. Aspecten van milieubeheer	30
5.5. Financiële aspecten	32

	blz:
6. Doelstellingen	35
6.1. Inleiding	35
6.2. Doelstellingen-formulering	35
6.3. Huishoudelijke afvalstoffen	37
6.4. Grof huisvuil	40
6.5. Bedrijfsafval	40
6.6. Bouw- en sloopafval	41
6.7. Korte samenvatting van de doelstellingen	43
7. Instrumentarium	44
7.1. Inleiding	44
7.2. Het instrumentarium	44
7.3. Taakverdeling	46
8. Programma	47
8.1. Inleiding	47
8.2. Aktiviteiten tijdens de planperiode	47
8.2.1. Onderzoeksaktiviteiten	47
8.2.2. Uitvoeringsaktiviteiten	49
8.3. Aktiviteiten op middellange termijn	57
8.3.1. Onderzoeksaktiviteiten	57
8.3.2. Uitvoeringsaktiviteiten	58
8.4. Het gebruik van de instrumenten ter uitvoering van het programma	61
8.4.1. Samenwerkingsgebieden	62
8.4.2. Verwerkingsinrichtingen	63
8.4.3. Bouw- en sloopafval	64
8.4.4. Inzameling	65
8.4.5. Kosten uitvoering plan en financiële middelen.	66

II. Bijlagen bij plantekst.

III. Inspraakreakties.

PROVINCIE LIMBURG

AFVALSTOFFENPLAN

1. VOORWOORD

Op 1 oktober 1979 is een eerste belangrijk gedeelte van de Afvalstoffenwet in werking getreden. Op grond hiervan dienen de provinciale besturen plannen vast te stellen voor de verwijdering van huishoudelijke afvalstoffen en grof huisvuil alsmede daarmee tezamen te verwerken bedrijfsafvalstoffen en bouw- en sloopafval.

De wet biedt de mogelijkheid de plannen voor de verschillende categorieën afvalstoffen te integreren tot één plan. In dit plan is van die mogelijkheid gebruik gemaakt.

In november 1979 is een richtlijn van het Ministerie van Volksgezondheid en Milieuhygiëne verschenen inzake een uniforme opzet en indeling van de provinciale plannen. Inmiddels is gebleken dat de einddatum van 1 april 1981 voor de provincies, gezien de omvangrijke hoeveelheid basismateriaal die op grond van de richtlijn moest worden verzameld alsook met het oog op de te volgen inspraakprocedure, onhaalbaar was. Aan het ministerie is bericht dat het Afvalstoffenplan van de provincie Limburg geruime tijd later gereed zou zijn.

Het voorliggende plan is voorbereid door een werkgroep, onder voorzitterschap van het hoofd van de vierde afdeling van de Provinciale Griffie, waarin vertegenwoordigd waren de Provinciale Griffie, de Provinciale Waterstaat, de Provinciale Planologische Dienst, de Inspectie van de Volksgezondheid en Milieuhygiëne, de Afd. Limburg van de Nederlandse Vereniging van Reinigingsdirecteuren en de Samenwerkende Kamers van Koophandel.

Over het voor-ontwerp van het plan is overleg gepleegd met de gemeentebesturen en de Inspecteur van de Volksgezondheid, belast met het toezicht op de hygiëne van het milieu; de in de provincie op gebied van de afvalverwijdering werkzaam zijnde bedrijven werden in de gelegenheid gesteld hun mening kenbaar te maken.

Ook is gezamenlijk en afzonderlijk overleg gepleegd met de gewesten en de niet in gewestelijk verband samenwerkende gemeenten op basis van de in het ontwerp-plan aangegeven samenwerkingsgebieden.

Van 1 september tot 1 november heeft het ontwerp-plan ter inzage gelegen ter Provinciale Griffie en bij de Limburgse gemeenten. Het plan is ter vaststelling aan Provinciale Staten in hun vergadering van 18 maart 1982 aangeboden.

2. SAMENVATTING

1. In Limburg vindt de verwerking van huishoudelijke afvalstoffen, grof huisvuil, daarmee te zamen te verwerken bedrijfsafvalstoffen en bouw- en sloopafval plaats volgens de methode van het gecontroleerd storten. Dat wil zeggen dat de afvalstoffen naar een groot aantal stortplaatsen, verspreid over de gehele provincie, worden gebracht, waar ze direct in dunne lagen over het terrein worden verspreid, optimaal worden verdicht en dagelijks worden afgedekt met grond, zand of puim. Om bodem- en grondwaterverontreiniging tegen te gaan zijn bij de aanleg bedrijfsvoering en afwerking van de stortplaatsen speciale maatregelen vereist.

Deze wijze van verwerking wijkt nogal af van hetgeen in andere provincies gebeurt. Daarvoor zijn enkele oorzaken te noemen.

In tegenstelling tot belangrijke delen van de rest van het land wordt het grondwater in Limburg op relatief grote diepte aangetroffen. Door een verstandige keuze van de stortlokaties, namelijk daar waar slecht doordringbare lagen het grondwater beschermen tegen verontreiniging via de bodem en door het treffen van een aantal maatregelen bij de exploitatie van de stortplaats kunnen negatieve milieuhygiënische gevolgen grotendeels worden voorkomen. De grote rijkdom aan oppervlaktedelfstoffen in Limburg is er de oorzaak van dat in de loop der tijden op vele plaatsen groeven zijn ontstaan. De eigenaren van deze groeven zijn op grond van vergunningsvoorwaarden veelal gebonden tot opvulling daarvan. Het gecontroleerd storten van afvalstoffen is zowel voor de afvalstoffenverwerker als voor de groeve-eigenaar een relatief goedkope werkwijze om aan verplichtingen te kunnen voldoen.

Hoewel dus de afvalstoffenverwijdering met behulp van de methode van het gecontroleerd storten op zich in Limburg veelal minder problemen met zich meebrengt dan in de rest van het land, moet geconstateerd worden dat de huidige situatie eerder is gegroeid uit een aantal praktische overwegingen dan dat daaraan een expliciete afweging van alle betrokken belangen vooraf is gegaan.

2. De Afvalstoffenwet legt op de provinciale besturen de verplichting om voor de verwijdering van de vier genoemde categorieën afvalstoffen plannen vast te stellen, rekening houdend met de hoofddoelstellingen van de wet, welke zijn omschreven als:
 - de voorkoming en beperking van het ontstaan van afvalstoffen;
 - de bevordering van het hergebruik van afvalstoffen;
 - de bevordering van de doelmatige en milieuhygiënisch verantwoorde verwijdering van afvalstoffen.Uitgaande van deze belangen heeft in dit plan een afweging plaatsgevonden van de in het geding zijnde belangen en de mogelijke verwerkingsmethoden, rekening houdend met de

specifieke Limburgse situatie. Aldus zal een optimaal verwerkingssysteem kunnen worden ontwikkeld. Tot de in het geding zijnde belangen worden gerekend:

- I Milieuhygiënische en ruimtelijke belangen:
 - het belang van de volksgezondheid;
 - het belang van de bescherming van lucht, bodem en water tegen verontreiniging;
 - het belang van de bescherming van het landschap tegen aantasting door landschapsvernietiging of visuele hinder.
- II Sociaal-economische belangen:
 - het werkgelegenheidsbelang;
 - het belang van een efficiënte besteding van financiële middelen;
 - het belang van besparing van grondstoffen en energie.

Tot de mogelijke verwerkingsmethoden worden gerekend:

- gescheiden inzameling met de varianten:
 - huidige wijze van gescheiden inzameling;
 - maximaal haalbare gescheiden inzameling;
- mechanische scheiding;
- komposteren;
- verbranden;
- storten.

Het verwerkingssysteem kan uit één methode of een combinatie van methoden bestaan.

3. De doelstellingen van het provinciale afvalstoffenbeleid ten aanzien van de vier categorieën afvalstoffen kunnen in het kort als volgt worden samengevat:

Huishoudelijke afvalstoffen:

- schaalvergroting van de intergemeentelijke samenwerking. De verschillen in opzet, uitvoering en financiering van de huidige wijze van afvalverwijdering zijn thans veelal te groot om van een zo efficiënt mogelijk gebruik van financiële middelen te kunnen spreken. Derhalve is een schaalvergroting, uit bestuurlijk en technisch oogpunt gewenst. Bij de keuze van welke andere verwerkingsmethode ook, is schaalvergroting in ieder geval noodzakelijk.
- Keuze van verwerkingsmethode(n) op basis van een integrale belangenafweging. Alhoewel de huidige verwerkingswijze uit kosten oogpunt aantrekkelijk is, is ze in andere opzichten (energetische- milieuhygiënische- en werkgelegenheidsaspecten) het minst aanbevelenswaardig. In de planperiode zal op basis van te verrichten nader onderzoek inzicht verkregen dienen te worden in de meest verkieslijke wijze van afvalverwijdering op lange termijn.
- Verdere opvoering van gescheiden inzameling, gekoppeld aan intensivering van het onderzoek naar de mogelijkheden van hergebruik.

Alhoewel het onderzoek ter zake nog niet is afgerond, kan wel reeds gezegd worden dat gescheiden inzameling uit een oogpunt van besparing van grondstoffen en energie, te beschouwen als maatstaf voor hergebruik, aanbeveling verdient boven de thans gebezigde inzamelwijze.

Grof huisvuil en bedrijfsafval.

- Onderzoek naar de samenstelling van de afvalstromen en de mogelijkheden van hergebruik d.m.v. scheiding aan de bron dient te worden uitgebreid.
Een toename van de gescheiden inzameling van componenten uit zowel grof huisvuil als bedrijfsafval ligt om diverse redenen voor de hand.
Gescheiden inzameling zal in veel gevallen betrekkelijk eenvoudig te realiseren zijn, waarmee de kans op een goede kwaliteit secundaire grondstoffen vergroot wordt. Ook zal bij de keuze van een andere verwerkingsmethode, vanwege de hogere verwerkingsprijs, de behoefte tot gescheiden inzameling uit kostenoverwegingen toenemen.

Bouw- en sloopafval.

- Bevorderen hergebruik door steun aan initiatieven die een doelmatige en milieuhygiënische verantwoorde oplossing mogelijk maken.
Bij hergebruik van bouw- en sloopafval snijdt het mes aan twee kanten, immers het hergebruik vermindert de afvalstoffenstroom maar ook het gebruik van primaire grondstoffen, zoals grind.
De belangstelling van industriële zijde om op commerciële basis bouw- en sloopafval op te werken is groeiende.
- Oplossingen dienen te worden gezocht voor de problemen m.b.t. de verwerking van bedrijfsafval die voortvloeien uit de sluiting van stortplaatsen in verband met het hergebruik van bouw- en sloopafval.

De activiteiten, die voor de planperiode ten aanzien van de verschillende soorten afvalstoffen op het programma staan, kunnen worden onderscheiden naar onderzoeksactiviteiten en uitvoeringsactiviteiten.

4. De volgende onderzoeksactiviteiten staan voor ogen.

- Algemeen.
Onderzoek zal in algemene zin gericht dienen te zijn op de realisering van een verdergaande vorm van hergebruik van afvalstoffen dan thans het geval is. Bevordering van de continuïteit der afvalverwerking en de planning van toekomstige verwerkingscapaciteit zal daarbij tevens aan de orde moeten komen.
Voorts zullen de mogelijke 2e functies van afgewerkte stortplaatsen worden onderzocht en zal aandacht moeten worden geschonken aan de verwerking van meerdere categorieën afvalstoffen in één inrichting.

- Huishoudelijke afvalstoffen, grof huisvuil en daarmee tezamen te verwerken bedrijfsafval.

Het ingang zijnde onderzoek wordt met voortvarendheid voortgezet. Er wordt naar gestreefd dit onderzoek in de planperiode af te ronden opdat bij de eerste herziening van het plan een meer definitieve keuze kan worden gedaan ten aanzien van het meest gewenste afvalverwerkings-systeem op langere termijn.

Het onderzoek zal met name gericht zijn op de afzet-mogelijkheden van componenten uit het afval en de technische en financiële implicaties van een andere wijze van afvalverwerking.

- Bouw- en sloopafval en bedrijfsafval.

Van belang is het op gang komen van onderzoek naar de mogelijkheden om bij het ontwerpen en uitvoeren van bouwwerken reeds met het hergebruik van de bouwmaterialen rekening te houden alsook naar de verbetering en aanpassing van sloopmethoden.

- Uitvoering onderzoekingen.

Het onderzoek dat de provincie entameert zal worden begeleid door de Werkgroep Onderzoek Afvalverwerking Limburg.

Op langere termijn - na afronding van de door de Werkgroep aangevatte studie - zal het gekozen verwerkings-systeem moeten worden getoetst aan de praktische toepasbaarheid en mogelijkerwijze geoptimaliseerd, waarbij de ontwikkelingen op het afvalverwerkingsgebied moeten worden betrokken. Verdergaand onderzoek naar de afzet-mogelijkheden in de hergebruiks-industrie zal bij voortduring moeten plaatsvinden.

De samenwerkingsverbanden zullen diverse onderzoeken - met begeleiding van de provincie - dienen uit te voeren voor zover het betreft die zaken die zich meer in het bijzonder toespitsen op (boven-)lokale situaties.

5. De uitvoeringsactiviteiten omvatten het volgende.

Als uitgangspunt wordt gekozen voor de vorming op langere termijn van vier samenwerkingsgebieden voor de verwijdering van huishoudelijke afvalstoffen en grof huisvuil (Bijlage R). Voor de planperiode zullen echter een achttal gebieden worden aangewezen, waarvoor geldt dat de gemeentebesturen gezamenlijk een regeling treffen ter uitvoering van het plan. De aanwijzing houdt rekening met de recentelijk tot stand gekomen samenwerking doch vormt tevens de aanzet tot de noodzakelijke schaalvergroting. De samenwerkingsgebieden, die voor de planperiode samenvallen met de verwerkingsgebieden (Bijlage J), zijn de volgende:

1. de gemeente Mook en Middelaar en de gemeente Gennep.
2. het Gewest Noord-Limburg.
3. het Streekgewest Weert en de gemeente Budel.
4. het Stadsgewest Roermond.
5. de Westelijke Mijnstreek.
6. het Oostelijk Mijngebied.
7. Westelijk Zuid-Limburg.
8. Oostelijk Zuid-Limburg.

Tijdens de eerste planperiode dient een aanvang te worden gemaakt met de werkzaamheden die resulteren moeten in de vorming aan de aanvang van de 2e periode van een viertal samenwerkingsgebieden nl. voor Noord-Limburg, voor Midden-Limburg, voor oostelijk- en voor westelijk-Zuid-Limburg. Dit valt te bereiken door paarsgewijze samenvoeging van de acht in de aanvang van de eerste periode te vormen gebieden.

In deze 4 samenwerkingsgebieden kunnen 6 verwerkingsgebieden blijven bestaan (Bijlage R).

In hoofdstuk 8.2.2. is een planning opgenomen voor de afwerking van de bestaande stortplaatsen binnen de samenwerkingsgebieden. Bijlage P bevat een overzicht van dit afwerkingsprogramma.

Ongeveer 80% van het bouw- en sloopafval en 20% van het bedrijfsafval wordt niet gezamenlijk met huishoudelijke afvalstoffen verwerkt, maar afzonderlijk op lokale stortplaatsen gestort, veelal ter voldoening aan opvol-verplichtingen.

Bij de opstelling van het afwerkingsprogramma is voor deze stortplaatsen in het plan er van uitgegaan dat in de planperiode gemiddeld ca. 50% van het bouw- en sloopafval zal worden teruggewonnen, hetgeen betekent dat binnen de grenzen van de afwerkingsprogramma's ca. 350.000 m³ bouw- en sloopafval jaarlijks ter beschikking staat van de recuperatie-industrie.

Op middellange termijn zal nog slechts een zeer beperkt gedeelte van bouw- en sloopafval voor storten in aanmerking komen nl. datgene dat nodig is voor de verwerking van huishoudelijke afvalstoffen.

Dit houdt in dat voor de afwerking van particuliere groeven die na 1985 refteren of die in de komende tijd ontstaan, op bouw- en sloopafval geen beroep meer kan worden gedaan en dus naar alternatieve opvulmaterialen moet worden gezocht, dan wel dat de afwerking moet worden vervroegd. Een en ander zal in overleg met de betrokken vergunninghouders dienen te geschieden.

Bijlage Q bevat een alfabetisch overzicht van de gemeenten per 1 januari 1982 met vermelding van de jaartallen waarin in het verleden werd besloten tot gezamenlijke exploitatie - al dan niet in gewestelijk verband - van een regionale stortplaats alsmede met vermelding van de jaartallen die gelden voor de toekomstige vorming van verwerkingsgebieden.

Tenslotte wordt in het plan aandacht geschonken aan de verwerking van bij de oxydatief-biologische zuivering van afvalwater vrijkomend slib. In de planperiode zal op basis van de huidige inzichten jaarlijks maximaal 3.500 ton slib ter verwerking op regionale stortplaatsen worden aangeboden.

6. Taakverdeling.

Het plan wordt afgesloten met een bespreking van de wijze waarop de diverse beleidsinstrumenten ter uitvoering van de in het plan verwoorde inzichten dienen te worden gehanteerd. De diverse aspecten die daarbij aan de orde komen zijn overleg, voorlichting en educatie, samenwerkingsgebieden, verwerkingsinrichtingen, inzameling, kosten en financiële middelen.

In het hiernavolgende wordt in het kort een opsomming gegeven van de taken welke door de samenwerkingsgebieden en de provincie verricht dienen te worden.

A. Taken door (de gemeente binnen de) samenwerkingsgebieden uit te voeren.

- De besturen van de binnen een samenwerkingsgebied gelegen gemeenten dienen op grond van artikel 15 der Afvalstoffenwet zorg te dragen voor de verwezenlijking van hetgeen het plan ten aanzien van het gebied bevat. Binnen één jaar na de goedkeuring van het plan dienen ze daartoe gezamenlijk een regeling te treffen. Tevens dient de aanzet te worden gedaan tot realisering van de beleidsdoeleinden op langere termijn.
- Binnen elk samenwerkingsgebied dient de mogelijkheid te worden nagegaan van samenwerking tussen de gemeenten ten aanzien van de inzameling, mede ter voorkoming van de gebruikmaking van de ontheffingsmogelijkheid ex artikel 3 der Afvalstoffenwet. Tevens dient in algemene zijn de doelmatigheid van de inzameling en het daarop aansluitende transport naar centrale verwerkingsinrichtingen aan een nadere beschouwing te worden onderworpen. Het beleid van de samenwerkingsgebieden dient o.a. gericht te zijn op de uniformering van de inzamel- en verwerkingstarieven binnen en tussen de diverse samenwerkingsgebieden.
- Met het oog op de doorvoering van een verdere centralisatie der afvalstoffenverwerking dient door elk samenwerkingsverband te worden onderzocht in hoeverre de noodzaak aanwezig is tot het overladen van afvalstoffen voor bulktransport.
- De samenwerkingsgebieden dienen uitvoering te geven aan het beleid waar het betreft de gescheiden inzameling. Daartoe dient onderzoek te worden verricht naar de mogelijkheid tot gescheiden inzameling van het afval. Via de gemeentelijke inzamelverordeningen kan dit beleid worden geconcretiseerd. Bij de uitvoering van de resultaten van dit onderzoek dient te worden aangesloten bij het vanwege de provincie te verrichten onderzoek naar de toepassingsmogelijkheden van af te scheiden componenten.
- De samenwerkingsgebieden dienen een registratie op te zetten van de in die gebieden verwerkte hoeveelheden afvalstoffen. Deze registratie dient een nauwgezet beeld te leveren van de diverse afvalstoffenstromen die in hun gebied zijn te onderscheiden en in het bijzonder die welke aldaar worden verwerkt. De aan-

- dacht zal daarbij vooral gericht zijn op de stromen afvalstoffen die tegelijk met huishoudelijk afval en tegelijk met bouw- en sloopafval worden verwerkt.
- De samenwerkingsgebieden dienen mede toe te zien op de naleving van de afvalstoffenwetgeving in het algemeen en de vergunningsvoorschriften in het bijzonder.
 - De in de samenwerkingsgebieden gelegen gemeenten dienen - waar mogelijk - medewerking te verlenen aan de realisering van het beleid, gericht op de afwerking van de stortplaatsen, zoals in het plan nader is aangegeven. Ze zien er mede op toe dat het afwerkingsprogramma wordt uitgevoerd.
 - De samenwerkingsgebieden dienen - waar nodig - onderzoek te verrichten in verband met de lokatiekeuze van nieuw te vestigen verwerkingsinrichtingen of dienen te adviseren bij de uitbreiding van het aantal in het plan voorziene inrichtingen. Tevens dienen ze onderzoek te verrichten naar de mogelijke 2e functie van afgewerkte stortplaatsen van meer dan lokale betekenis.
 - De in het samenwerkingsgebied gelegen gemeenten dienen zowel gezamenlijk als afzonderlijk ruime aandacht te schenken aan voorlichting van de burgers op het vlak van de afvalstoffenverwijdering waarbij het voorkomen en het ontstaan van afvalstoffen in het middelpunt dient te staan.

B. Taken door de provincie uit te voeren.

- Het provinciaal bestuur zal er voor zorg dragen dat het in dit plan opgenomen beleid door de diverse bij de uitvoering daarvan betrokkenen daadwerkelijk zal worden geconcretiseerd.
- Op initiatief van het provinciaal bestuur zal het in gang gezette onderzoek naar alternatieve verwerkingsmethoden met kracht worden voortgezet. Daarbij wordt ernaar gestreefd de studie in de planperiode af te ronden opdat bij de eerste herziening van het plan een meer definitieve uitspraak kan worden gedaan ten aanzien van het meest gewenste afvalverwerkingsstelsel op langere termijn.
- Het voornoemde onderzoek zal zich in het bijzonder richten op de afzetmogelijkheden van uit de afvalstoffenstroom af te scheiden componenten.
- Het provinciaal bestuur zal via de vergunningsbevoegdheid op grond van Hoofdstuk 6 der Afvalstoffenwet uitvoering geven aan het beleid ten aanzien van de afwerking der diverse stortplaatsen en de verdere regionalisatie van het stortgebeuren, alsmede ten aanzien van de begeleiding van hergebruiksinitiatieven.
- Het instrument van vergunningverlening zal ook worden gehanteerd om te komen tot verdere aanscherping van de milieu-eisen die worden gesteld aan stortplaatsen die in exploitatie blijven of komen. Tevens zal nauwgezet worden toegezien op de naleving van de bepalingen van de Afvalstoffenwet in het algemeen en van de vergunningsvoorschriften in het bijzonder.

- In overleg met de bestaande samenwerkingsverbanden en afzonderlijke gemeenten zal de tijdige totstandkoming van samenwerkingsregelingen worden bewerkstelligd alsmede zullen de aanzetten worden gedaan tot verdere schaalvergroting van de samenwerking.
- In overleg met de betrokken vergunninghouders zal gezocht worden naar oplossingen voor de afwerking van die groeven, waarvoor niet langer bouw- en sloopafval kan worden gebruikt.
Daarbij zal tevens worden onderzocht op welke wijze aan het tot dan toe samen met bouw- en sloopafval verwerkte bedrijfsafval een bestemming kan worden gegeven.
- Indien in de planperiode nadere onderzoeksresultaten aanzien van hergebruik van afvalcomponenten beschikbaar komen, zal de provincie in overleg met de samenwerkingsgebieden, het inzamelsysteem daarop afstemmen.
- De provincie zal erop toezien dat de gemeentelijke inzamelverordeningen o.a. de mogelijkheid bieden tot het realiseren van gescheiden inzameling, opdat de afvalproducenten indien nodig kunnen worden verplicht nader te omschrijven afvalcomponenten afzonderlijk aan te bieden.
- Het provinciaal bestuur zal nog slechts in uitzonderingsgevallen toepassing geven aan artikel 3 der Afvalstoffenwet. Daarbij zullen de gemeentebesturen moeten aantonen, dat gezamenlijke aanpak niet kan leiden tot het iedere week één maal ophalen van huishoudelijke afvalstoffen op elk perceel.
- De provincie zal de door de samenwerkingsgebieden uit te voeren lokatie-onderzoeken t.b.v. de oprichting van nieuwe en de uitbreiding en wijziging van bestaande verwerkingsinrichtingen van huishoudelijk afval c.a. en bouw- en sloopafval begeleiden.
- Onderzoek zal op initiatief van het provinciaal bestuur dienen te worden verricht naar de mogelijkheden tot het gecombineerd verwerken van meerdere categorieën in één verwerkingsinrichting.
- De provincie zal bezien op welke wijze en met welke middelen haar voorlichtende en educatieve taak op het terrein van de afvalstoffenverwerking kan worden uitgebreid.
- Over de grenzen van een samenwerkingsgebied heen zal tussen de verwerkingsinrichtingen de nodige afstemming moeten plaatsvinden. Gedacht kan worden aan onderlinge benutting van over- en ondercapaciteit, opvangen van moeilijkheden bij calamiteiten, gunstige voorwaarden voor afzet van teruggewonnen materialen op energie etc.. Een regelmatige uitwisseling van gegevens is daarbij noodzakelijk. De provincie zal hierbij als bemiddelings- en informatiecentrum fungeren en daartoe de nodige initiatieven ontwikkelen.
- Het provinciaal bestuur zal het door de samenwerkingsgebieden te verrichten onderzoek naar de uniformering in de inzamel- en verwerkingstarieven begeleiden en waar nodig coördinerend optreden.

3. WETTELIJKE GRONDSLAGEN.

3.1 Voorgeschiedenis.

De Afvalstoffenwet stelt zich ten doel om in het belang van de bescherming van het milieu de belasting daarvan door afvalstoffen verder te beperken, o.a. door een verantwoorde verwijdering en het tegengaan van het ontstaan van afvalstoffen.

De daartoe gestelde wettelijke regels hebben betrekking op verschillende categorieën van afvalstoffen, waarvoor ten tijde van de totstandkoming van de Afvalstoffenwet nog geen in het bijzonder daarop gerichte wettelijke regeling gold.

De voorgeschiedenis van de Afvalstoffenwet loopt parallel met die van de Wet chemische afvalstoffen en de Wet inzake de bodembescherming.

In 1971 werd aan het parlement een voorontwerp van een Wet inzake de bodemverontreiniging aangeboden.

Naar aanleiding hiervan verscheen een groot aantal adviezen, waarin gepleit werd voor een splitsing van de wettelijke regeling voor de afvalverwijdering en die ter bescherming van de bodem tegen verontreiniging.

Hierop werd het voorontwerp teruggenomen en werden afzonderlijke wettelijke regelingen voorbereid. In oktober 1972 werd de beslissing genomen, dat gezien de hoge urgentie van de problemen met betrekking tot de verwijdering van chemische afvalstoffen en afgewerkte olie, vooruitlopend op de afvalstoffenwetgeving, in zijn totaliteit, een aparte wet tot stand diende te komen. Dit heeft geleid tot de totstandkoming van de Wet chemische afvalstoffen (11 februari 1976).

Intussen was ook de voorbereiding van de overige afvalstoffenwetgeving ter hand genomen. Op 23 juni 1977 kwam de Afvalstoffenwet tot stand.

Eind 1980 kwam het ontwerp van wet bodembescherming gereed. Daarmee werd het drieluik van wettelijke maatregelen ter bescherming van in het bijzonder de bodem voltooid.

3.2. Relatie afvalstoffenwet-Wet chemische afvalstoffen.

De Wet chemische afvalstoffen (WCA) onderscheidt zich in de eerste plaats van de Afvalstoffenwet (AW) doordat ze gericht is op een specifieke groep afvalstoffen.

De problematiek van deze specifieke afvalstoffen wordt niet zo zeer bepaald door de kwantiteit als wel door de kwalitatieve aspecten.

Een onjuiste behandeling van die stoffen kan eerder leiden tot schade aan de gezondheid of het milieu dan van de overige categorieën afvalstoffen. Door deze bijzondere eigenschappen is veelal een gecompliceerd en gespecialiseerd verwerkings-techniek vereist. Mede om die reden is bij de uitvoering van de WCA een centrale rol aan het rijk toegekend, zulks in tegenstelling tot de uitvoering van de AW, die voor een belangrijk deel gedelegeerd is aan de provincie in samenwerking met de gemeenten.

De begrenzing naar object is geschied in het Stoffen- en processenbesluit WCA (Stb. no. 435, 1977), waaruit is af te leiden welke stoffen als chemische afvalstoffen zijn te beschouwen.

Het verschil tussen beide wetten komt ook tot uiting in de verschillende vergunningenstelsels. Het stelsel van de WCA heeft vooral een aanvullend karakter, terwijl dat van de AW de regeling van diverse aspecten van milieuverontreiniging en van doelmatigheidselementen in één vergunning mogelijk maakt en dus veel meer een integraal karakter draagt.

3.3. Relatie Afvalstoffenwetgeving- (ontwerp)Wet Bodembescherming.

De beide afvalstoffenwetten beogen, anders dan het ontwerp-Wet bodembescherming, de afvalstoffenstroom te verminderen o.a. ter wille van grondstoffenbesparing en energie-terugwinning. Vanuit een oogpunt van bodembescherming betekent dit een verenging, omdat de zich uitsluitend op afvalstoffen als potentiële bodemverontreiniging richten.

Anderzijds hebben beide wetten een ruimere werking omdat ze meer van de afvalstroom kunnen omvatten dan slechts het bodemverontreinigende aspect.

De afvalstoffenwetgeving dient dan ook te worden gezien als regulerend instrument in het afvalstoffenverkeer, de Wet bodemverontreiniging als dam tegen de wassende stroom van bodembedreigende activiteiten.

3.4. Internationaal kader.

De Richtlijn van de Raad van Europese Gemeenschappen dd. 15 juli 1975 is gericht op:

- het voorkomen van afvalvorming;
- hergebruik en verwerking van afvalstoffen;
- winnen van grondstoffen en energie uit afvalstoffen;
- ontwikkeling van andere methoden voor hergebruik van afvalstoffen.

3.5. Provinciale plannen.

De Afvalstoffenwet bepaalt dat er voor elke provincie door provinciale staten plannen moeten worden vastgesteld inzake de verwijdering van de afvalstoffen waarop de wet van toepassing is. Deze plannen worden noodzakelijk geacht als grondslag voor een doelmatig afvalstoffenbeleid en als instrument ter bevordering van vooral de regionalisatie van de afvalstoffenverwijdering om een einde te maken aan het zich op ongecontroleerde wijze ontdoen van afvalstoffen.

In de plannen moeten de essentiële elementen van het door de provincie samen met de gemeenten te voeren beleid, zoals de regeling van samenwerkingsgebieden en verwerkingsmethoden, worden neergelegd.

De centrale overheid heeft o.a. via het goedkeuringsrecht van de Kroon, de mogelijkheid invloed uit te oefenen op dat beleid.

De categorieën afvalstoffen waarvoor een plan moet worden vastgesteld zijn:

- huishoudelijke afvalstoffen;
- de naar aard en herkomst daarmee gelijk te stellen afvalstoffen (grof huisvuil);
- van bedrijven afkomstige afvalstoffen, die samen met de huishoudelijke afvalstoffen worden verwijderd;
- autowrakken;
- bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen categorieën afvalstoffen (te denken valt aan bouw- en sloopafval, ziekenhuisafval, bij de oxydatief-biologische afvalwaterzuivering vrijkomend slib; hierna te noemen "zuiveringsslib" en de residuen van kolengestookte installaties).

De uitvoering van de wet vindt gefaseerd plaats.

De eerste fase omvat:

- de vaststelling van gemeentelijke verordeningen inzake de afgifte door burgers van huishoudelijke afvalstoffen en grof vuil (Afvalstoffenverordening) en het ingaan van de verplichting voor de gemeentebesturen tot wekelijkse inzameling van huishoudelijke afvalstoffen c.a.
- het opstellen van provinciale plannen voor huishoudelijke afvalstoffen en grof huisvuil, het tezamen daarmee te verwerken bedrijfsafval en bouw- en sloopafval.

Na de totstandkoming hiervan kan het Vergunningen- en Inrichtingenbesluit ingevolge de AW in werking treden, waarmee de eerste fase zal zijn afgerond (1982).

De tweede fase omvat:

- het opstellen van provinciale plannen voor autowrakken en ziekenhuisafval (gereed medio 1983).

De derde fase omvat:

- het opstellen van provinciale plannen voor de verwijdering van zuiveringsslib (gereed medio 1984).

De vierde fase omvat:

- het opstellen van provinciale plannen voor de verwijdering van residuen van kolengestookte installaties.
- mogelijk zullen in deze fase plannen dienen te worden opgesteld voor de verwijdering van agrarisch afval.

Het provinciale plan dient per samenwerkingsgebied een afgerond geheel van beleidsmaatregelen te bevatten. Het gaat daarbij meer om het opzetten van een integrale benadering van de afvalverwijderingsproblematiek per samenwerkingsgebied, dan om het gedetailleerd aangeven van de wijze waarop het afval dient te worden verwijderd.

De term "samenwerkingsgebied" heeft bestuurlijke inhoud. Daarnaast kunnen worden onderscheiden een "inzamelgebied" en een "verwerkingsgebied". Deze drie gebieden behoeven elk niet dezelfde territorium te beslaan.

Per samenwerkingsgebied moet worden bepaald:

- a. hoeveelheden afval, die bewerkt, verwerkt of vernietigd worden;
- b. hoeveelheden afval, die op of in de bodem worden gebracht;
- c. hoeveelheden afval, die vanuit het gebied worden afgevoerd;
- d. samenwerking van gemeenten bij inzameling en vervoer;
- e. te treffen voorzieningen ten behoeve van a t/m d;
- f. jaarlijks vrijkomende hoeveelheid afvalstoffen en prognose;
- g. in hoeverre rekening is gehouden met aanvoer vanuit andere provincies.

De verplichting voor de provinciale besturen tot vaststelling van het plan voor de verwijdering van huishoudelijke afvalstoffen, grof huisvuil, van bedrijven afkomstige afvalstoffen die tegelijk met het huishoudelijk afval worden verwerkt en bouw- en sloopafval, geldt m.i.v. 1 april 1981.

Het plan dient binnen vijf jaren en uiterlijk op 1 juli 1986 te worden herzien.

Van deze herzieningsplicht kan de Kroon voor ten hoogste vijf jaren vrijstelling verlenen.

Als peildatum voor de eerste planperiode geldt 1 januari 1980. Daar waar de gegevens uitgaan van andere data wordt dat uitdrukkelijk vermeld.

4. BELEIDSTERREIN.

4.1. Inleiding.

De rijksoverheid geeft de grote lijnen aan van het afvalstoffenbeleid en heeft, naast een stimulerende en richtinggevende rol voor het beleid van lagere overheden, tevens taken bij de rechtstreekse uitvoering van maatregelen, die slechts op rijksschaal getroffen kunnen worden.

De provinciale besturen treden plannend en coördinerend op en geven nadere gestalte aan het door de rijksoverheid aangegeven afvalstoffenbeleid.

De gemeentebesturen geven bij verordening regels inzake het zich ontdoen van huishoudelijke en daarmee gelijk te stellen afvalstoffen, dragen zorg voor een geregelde inzameling daarvan en treffen voorzieningen voor de verwezenlijking van het afvalstoffenplan.

Hiermee zijn in het kort de taken aangegeven, welke door de wetgever op dit terrein aan de drie overheidsniveaus zijn toegekend, hetgeen hierna is uitgewerkt.

4.2. Rijk.

De doelstellingen van het rijksbeleid kunnen niet los worden gezien van de internationaal gemaakte afspraken.

Reeds gememoreerd is de EG-richtlijn van 15 juli 1975, welke gericht is op:

- het voorkomen van afvalvorming;
- hergebruik en verwerking van afvalstoffen;
- winnen van grondstoffen en energie uit afvalstoffen;
- ontwikkeling van andere methoden voor hergebruik van afvalstoffen.

Daarnaast dienen de lidstaten overeenkomstig de tekst van de richtlijn te voorzien in:

- een vergunningsregeling voor bedrijven, die zich met de behandeling, de opslag of het storten van afvalstoffen ten behoeve van derden bezighouden;
- toezicht op bedrijven, die hun eigen afvalstoffen verwijderen en het afval van derden ophalen;
- een plan met betrekking tot de essentiële gegevens, die bij de verschillende handelingen ter verwijdering van afvalstoffen in aanmerking worden genomen.

Bovenstaande verplichtingen zijn voor een groot deel vertaald in de Afvalstoffenwet.

Vooral op het gebied van het voorkomen en beperken van het ontstaan van afvalstoffen ligt een taak voor het rijk.

Hieraan zal o.a. vorm worden gegeven door middel van het uitvaardigen van algemene maatregelen van bestuur inzake:

- het onder voorwaarden toestaan of verbieden van het vervaardigen of verhandelen van bepaalde goederen;
- de aanwending van verpakkingsmiddelen voor eenmalig gebruik;
- de wijze van be-, verwerking of vernietiging van afvalstoffen;
- de gescheiden inzameling van bepaalde categorieën huishoudelijke afvalstoffen.

In een door het Kamerlid Lansink ingediende en door de Tweede Kamer aangenomen motie werd de regering uitgenodigd een "Beleidsplan Hergebruik Afvalstoffen" op te stellen, waarin o.m. betrokken zou dienen te worden:
een te voeren preventief beleid terzake van de afvalproductie;
het hergebruik van grondstoffen uit afval na scheiding bij de bron alsmede na verwerking in scheidingsinstallaties;
de omzetting van daartoe geschikt afval in energie;
het gecontroleerd storten van niet-verwerkbaar afval zomede het treffen van overige maatregelen ter verwezenlijking van deze doelstellingen, waaronder het uitvoeren van onderzoek en ontwikkelingswerkzaamheden.

De sturing en toetsing van provinciale afvalstoffenplannen door het rijk kan zowel bij de voorbereiding van het plan in de vorm van het uitvaardigen van richtlijnen, als na de totstandkoming, middels het goedkeuringsrecht, plaatsvinden. Met het uitvaardigen van richtlijnen wordt bereikt, dat enerzijds bij de opstelling van het plan rekening kan worden gehouden met door het rijk essentieel geachte beleidsuitgangspunten en anderzijds de beleidsuitvoering eenvormig geschiedt. Inmiddels zijn richtlijnen verschenen inzake gecontroleerd storten, uniforme opzet en indeling van provinciale plannen, VAM-afvoer, opstelling plannen verwijdering bouw- en sloopafval en circulaires omtrent de inzameling van afvalglas, oud papier en karton.

4.3. Provincies.

De drie hoofdelementen van het afvalstoffenbeleid zijn in de Afvalstoffenwet omschreven als:

- voorkoming en beperking van het ontstaan van afvalstoffen;
 - bevordering van hergebruik van afvalstoffen;
 - bevordering van de doelmatige verwijdering van afvalstoffen.
- Het aandeel van het provinciaal bestuur binnen deze drie deelgebieden is hieronder kort omschreven.

- Voorkoming en beperking van het ontstaan van afvalstoffen.

Dit is een beleidsterrein waarop de rijksoverheid regelend kan optreden. De rol van de provinciale besturen is beperkt tot de beïnvloeding van het milieugedrag van burgers.

Instrumenten ten dienste van de provinciale besturen met dat doel zijn:

educatie, voorlichting, overdracht van kennis en mentaliteitsbeïnvloeding.

- Bevorderen van hergebruik.

Hergebruik van afvalstoffen heeft tot doel het verminderen van de definitief te verwijderen hoeveelheid afvalstoffen danwel besparing of winning van energie en grondstoffen als ook behoud van ruimte en schone bodem. Van hergebruik is bekend dat het grote aandeel van de vaste kosten noodzaakt tot de vorming van samenwerkingsverbanden op een grotere

dan gemeentelijke schaal om tot meer economisch verantwoorde verwerking te komen.

- Bevorderen doelmatige verwijdering.

Onder doelmatigheid in de afvalstoffenplanning moet o.a. worden verstaan (MvT-AW) "het kiezen van een zodanige regionale opzet, dat de daarbij behorende technische voorzieningen economisch verantwoord zijn", of wel: het bereiken van een evenwichtige kosten-baten-verhouding. Elementen daarin zijn milieuhygiënische, de financiële, en ruimtelijke gevolgen, de verwerking van de onbruikbare reststoffen, de minimalisering van het ruimtebeslag en de besparing aan grondstoffen en energie. Ook aspecten buiten de directe sfeer van de Afvalstoffenwet, zoals werkgelegenheid, zullen in de beschouwingen worden betrokken.

4.4. Gemeenten.

De besturen van de in een samenwerkingsgebied gelegen gemeenten dragen gezamenlijk zorg voor de verwezenlijking van hetgeen het plan ten aanzien van het gebied bevat. Zij zullen bij verordening regels moeten stellen met betrekking tot het zich ontdoen van afvalstoffen en de wijze van inzameling daarvan. Ook zullen zij de nodige uitvoeringsmaatregelen moeten treffen op het punt van inzameling en verwerking (gemeentelijke inzamel-dienst, exploitatie van de verwerking), het scheiden van afvalstoffen bij de bron (bijv. door de plaatsing van glascontainers) e.d.. De gemeentebesturen hebben een zekere eigen verantwoordelijkheid ten aanzien van verschillende uitvoeringsbesluiten. Aangezien de indeling in samenwerkingsgebieden gericht is op samenwerking in bestuurlijk opzicht, zal een intergemeentelijke regeling op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen veelal de voorkeur verdienen. Voor zoveel mogelijk en wenselijk zal bij bestaande samenwerkingsverbanden worden aangesloten.

4.5. Verwerkingsmethoden.

A. Huishoudelijk afval (art. 4, 17).

Een essentieel element vormt de beleidskeuze ten aanzien van de methode van verwerking van deze afvalstoffen. Onderstaand worden de zeven mogelijke methoden van afvalstoffenverwerking besproken, onderscheiden naar

- a. niet-thermische methoden en
- b. thermische methoden.

Bedacht moet worden dat de verschillende methoden meestal in combinatie met elkaar worden toegepast.

a. Niet-thermische verwerkingsmethoden.

Methoden zijn: - ongecontroleerd storten;
- gecontroleerd storten;
- komposteren;
- terugwinning van componenten uit het afval.

Ongecontroleerd storten.

De afvalstoffen worden zonder verdere voorzieningen op of in de bodem gestort. Bezwaren zijn dat bij de locatiekeuze onvoldoende rekening wordt gehouden met de diverse milieuhygiënische belangen alsmede planologische aspecten, een onvoldoende verdichting van de afvalstoffen en het onafgedekt zijn van het afval met als mogelijke gevolgen bodem- en grondwaterverontreiniging, overlast van stank en ongedierte, brand en ontsiering van de omgeving.

Gecontroleerd storten.

De afvalstoffen worden op een zodanige wijze en plaats in of op de bodem gebracht, dat tijdens en na het storten zo weinig mogelijk milieuhygiënische en esthetische bezwaren optreden en het stortterrein na beëindiging van de stortactiviteiten een positieve functie in het landschap vervult.

Het aangevoerde afval wordt direct in dunne lagen over het terrein verspreid, optimaal verdicht en dagelijks afgedekt met grond, zand of puin.

Om de bodem- en grondwaterverontreiniging veroorzaakt door afval en/of uittredend percolaat tegen te gaan zijn bij de aanleg, bedrijfsvoering en afwerking speciale maatregelen vereist.

Komposteren.

Afvalstoffen van organisch materiaal worden in aanwezigheid van zuurstof omgezet in een humusachtig product, waarbij desinfectie optreedt.

Uit 1 ton huishoudelijk afval kan in theorie 500 kg kompost worden gemaakt, 150 kg verdampt of wordt omgezet tot gas en 350 kg komposteringsrest moet op andere wijze worden verwerkt.

De bruikbaarheid van de kompost is afhankelijk van het gehalte aan zware metalen. Afzetmogelijkheden zijn niet altijd aanwezig.

Terugwinning van componenten uit het afval.

Waardevolle componenten worden van de rest van het afval gescheiden door middel van:

- gescheiden inzameling (scheiding vooraf);
- mechanische scheiding (scheiding achteraf).

Gescheiden inzameling met het oog op hergebruik vindt in het gehele land reeds plaats voor papier en glas. Mechanische scheiding in een voor dit doel vervaardigde installatie, welke metalen, papier, plastic, organisch materiaal e.d. van de rest van het afval scheidt, is relatief duur en kent nogal wat technische problemen. Afzetmogelijkheden tegen redelijke prijzen zijn niet altijd aanwezig.

b. Thermische verwerkingsmethoden.

Methoden zijn: - verbranding;
- verbranding van de lichte fractie in een electriciteitscentrale;
- vergassing en pyrolyse.

Verbranding van het huishoudelijk afval in een oven.

De afvalstoffen worden met een grijperkraan gedoseerd en op een bewegend rooster verbrand. De rookgassen worden tot ca. 300°C gekoeld door bijmenging van koude lucht of inspuiten van water en ontdaan van de aanwezige vlieg-as. Ook kan de bij koeling vrijkomende warmte middels ketels benut worden voor warmwaterbereiding (stadsverwarming) of stoomproductie (electriciteitsopwekking). Toepasbaarheid is afhankelijk van afvalstoffen-aanbod en afzetmogelijkheden van de geproduceerde energie. Er zal altijd een residue overblijven, waarvoor een oplossing v.w.b. de verwerking moet worden gevonden.

Verbranden van de lichte fractie als aanvullende brandstof in electriciteitscentrales.

De lichte fractie (huishoudelijk afval ontdaan van enkele grove/zware, niet brandbare, componenten) wordt uit het afval afgescheiden en vermalen en kan als toeslag in bv. een met poederkool gestookte oven worden mee verbrand. Het systeem is nog in ontwikkeling.

Vergassing en pyrolyse.

Het afval wordt verhit onder nagenoeg of geheel zuurstofloze omstandigheden, waardoor het afval verdampt en ontleedt. Voordeel van deze methode is het vrijkomen van energiedragers, die elders weer ingezet kunnen worden (gas, olie, kolen). Het systeem is nog in ontwikkeling.

B. Bouw- en sloopafval (art. 26).

Verwerkingsmethoden.

In grote lijnen staan voor het verwerken van bouw- en sloopafvallen de volgende verwerkingsmethoden ter beschikking:

- a. ongecontroleerd storten
- b. gecontroleerd storten
- c. terugwinning van componenten uit het afval.

Voor a en b geldt in grote lijnen hetzelfde als daaromtrent vermeld onder 4.5. De milieuhygiënische aspecten zijn voor deze materialen echter van minder belang (uitgezonderd de asbest-problematiek). Van veel groter belang zijn juist de planologische en visuele aspecten.

M.b.t. de terugwinning van componenten is de laatste jaren de ontwikkeling van puinbreek- en scheidingsinstallaties versneld op gang gekomen.

Na breking van het grove materiaal en uitsorteren van de houtfractie wordt het steenachtige materiaal in diverse korrelfracties gemalen en op deze wijze voor hergebruik geschikt gemaakt (vulmateriaal, grindvervangend materiaal). De houtfractie kan in principe via een van de thermische verwerkingsmethoden (zie 4.5.) worden verwerkt.

5. HUIDIGE SITUATIE IN LIMBURG.

5.1. Gebiedsstructuur, demografie en fysische geografie.

Limburg is langgerekt van vorm; van noord naar zuid is de afstand ca. 120 km, de afstand van oost naar west varieert van ongeveer 4 km in het noorden en bij de "hals" van Susteren tot ca. 35 km in het midden (ter hoogte van Weert). Bepalend voor de infrastructuur is de Maas. Het beperkte aantal vaste oeververbindingen beïnvloedt in belangrijke mate de onderlinge bereikbaarheid van delen van de provincie. In mindere mate geldt dit ook voor de kanalen. Aan de andere kant bieden de Maas en de kanalen mogelijkheden voor massaal transport.

Voor het verkeer via de weg is er een wijdvertakt, zeer intensief stelsel van verharde wegen aanwezig.

De bevolking is zeer ongelijkmatig over de provincie verdeeld. Zuid-Limburg kent een dichtheid die ongeveer gelijk ligt met het gemiddelde van de randstad, waarbij sprake is van een drietal concentratiegebieden, t.w. Maastricht, westelijke en oostelijke "mijnstreek". Het gebied daartussen is relatief dun bevolkt met een groot aantal kernen. Noord- en Midden-Limburg hebben een geringere bevolkingsdichtheid dan het gemiddelde in Nederland.

Grotere concentratiepunten zijn Venlo, Roermond, Weert en Venray. Het gebied tussen Venlo en Roermond vormt een relatief concentratiegebied met als grotere kernen Tegelen, Belfeld, Reuver en Swalmen.

In totaal woont in Noord- en Midden-Limburg rond 90% van de bevolking in kernen, in Zuid-Limburg 95%.

De bevolkingsdichtheid hangt nauw samen met de historische werkgelegenheidsontwikkeling. Voor wat betreft de huidige algemene situering van de werkgelegenheid kan het volgende worden signaleerd.

- De industriële werkgelegenheid is in hoofdzaak geconcentreerd in de bovenvermelde concentratiegebieden van Zuid-Limburg en in de grotere bevolkingsconcentratiepunten in Midden- en Noord-Limburg.

Er bevinden zich evenwel ook nog wat bedrijven bij of in kleinere woonkernen of in het landelijk gebied.

In de oostelijke mijnstreek is door het wegvallen van de mijnen een discrepantie aanwezig tussen bevolkingsomvang en (vooral de industriële) werkgelegenheid.

- Werkgelegenheid in de dienstensector is in zekere mate geconcentreerd in de eerder voor de industriële werkgelegenheid vermelde bevolkingsconcentraties. Daarnaast heeft in de laatste decennia een relatieve spreiding van verzorgende bedrijven over bijna alle kernen van de provincie plaatsgevonden.
- De agrarische bedrijvigheid is voor het overgrote deel gevestigd in de landelijke gebieden, al komen met name in de kleinere woonkernen nogal wat van die bedrijven voor. Deze bedrijven hebben in het algemeen meer dan één productietak.

Daarbij is er een groot verschil tussen Zuid-Limburg enerzijds en Noord- en Midden-Limburg anderzijds, dat getypeerd kan worden als:

meer bodemgebonden bedrijven in Zuid-Limburg, meer bio-bedrijven in vooral Noord- en ook Midden-Limburg.

- De kampeervoorzieningen en een deel van de concentratiepunten voor de dagrecreatie zijn gespreid over het landelijke gebied aanwezig. Zij zijn tevens tijdelijke bevolkingsconcentratiepunten; enkele groeiden inmiddels uit tot (zij het niet altijd even sterk bezette) permanent bezette voorzieningen.
- De (nog groeiende) aanwezigheid van waterplassen als gevolg van ontgrondingen betekent een bepaalde werkgelegenheid, met in vakantieperioden, recreantenconcentratie.

Voor de sociaal-economische ontwikkeling in de naaste toekomst is het volgende van betekenis:

- Door algemene maatregelen en specifiek op gebied of industrialisatiekernen gerichte maatregelen wordt getracht het tekort aan werkgelegenheid te beperken c.q. in te lopen. Voor Limburg zijn daarbij van speciale betekenis de regelingen voor subsidiëring van bedrijven in een aantal aangewezen kernen respectievelijk voor het Herstructureringsgebied Zuid-Limburg. De maatregelen zijn gericht op vergroting van werkgelegenheid door versterking van industriële bedrijven in bovengenoemde bevolkingsconcentratiegebieden en door de spreiding van rijksdiensten.
- De in verband met de bevolkingsspreiding door het rijk ontwikkelde richtlijnen in het kader van de ruimtelijke ordening worden thans veelal samengevat onder de term "gebundelde deconcentratie" met in de recente nota's de nadruk op "bundeling". Hiervan zullen gunstige effecten kunnen uitgaan op de concentratie van het afvalprobleem en de inzameling van huishoudelijke afvalstoffen.
- Ook de provinciale streekplanning kent hetzelfde uitgangspunt, veelal samengevat als "tegengaan van suburbanisatie". In verband hiermee kan nog worden gewezen op het uitgangspunt van de opvang van eigen Limburgse bevolkingsgroei (derhalve geen taakstelling tot het opvangen van migratieoverschotten) en de algemene betekenis die wordt gehecht aan het zo veel mogelijk openhouden van landelijk gebied, zowel ten dienste van de landbouw als voor behoud en ontwikkeling van natuur en landschap.

Reeds werd gewezen op de ontgrondingen. Limburg neemt een speciale positie in bij de grindwinning: 95% van het in Nederland geproduceerde grind komt uit Limburg.

Ook kent Limburg een centraal zandwinningsgebied ten behoeve van de landelijke voorziening, mergel- en zilverzandwinning, een vooral op de eigen keramische industrie afgestemde kleiwinning en zand- en grindwinning voor eigen behoefte en bijzondere werken.

Er zijn nauwe banden tussen het ontgrondingenbeleid en het afvalstoffenbeleid. Enerzijds omdat bij het voldoen aan opvolplichten door ontgronders veelal gebruik wordt gemaakt van

- inerte- afvalstoffen, maar ook omdat een toename van het hergebruik van met name bouw- en sloopafval kan leiden tot een verlaging van het tempo waarin de ontgrondingen plaatsvinden.

Overigens geldt voor de locatiekeuze ten behoeve van het gecontroleerde storten van afvalstoffen dat de groeven goede infrastructurele omstandigheden kunnen bieden voor een op storten gericht beleid, terwijl omgekeerd dit beleid van invloed is bij de afweging terzake de vergunningverlening voor ontgrondingsactiviteiten.

5.2. Afvalstoffenverwijdering en bodem- en grondwaterbescherming.

De relatie tussen bodem- en grondwaterbescherming en afvalstoffenverwijdering komt vooral tot uitdrukking bij een beleid dat gericht is op de methode van gecontroleerd storten als verwijderingswijze. Door het rechtstreeks op of in de bodem brengen van afvalstoffen kunnen de diverse functies die de bodem in ecologisch opzicht vervult worden verstoord en in negatieve zin beïnvloed worden.

Overigens dient men zich te realiseren dat, voor welke verwijderingswijze ook wordt gekozen, deze beïnvloeding altijd wel in meerdere of mindere mate plaats zal vinden, zowel doordat bij het verwerkingsprocédé of het uiteindelijke gebruik van hiervoor geschikt gemaakt product contacten tussen afvalstof en bodem zullen plaatsvinden (verbranding, kompostering) alsook vanwege het feit dat altijd een rest niet verwerkbaar afval gestort dient te worden.

De bodem vormt de basis van het menselijk bestaan. Wij leven op de bodem, verplaatsen ons op de bodem en voeden ons van de bodem. Hij is de drager van onze huizen, kantoren, fabrieken, wegen en transportleidingen. Hij draagt echter ook het oppervlaktewater, vormt de voedingsbodem voor land- en tuinbouw en bergt het grondwater. De bodem bepaalt samen met het klimaat de mogelijkheden en de kwaliteit van het natuurlijk milieu. Indien de bodem echter verontreinigd wordt door menselijk toedoen of anderszins en dit ertoe leidt dat zijn fysische, chemische en biologische eigenschappen niet meer in die mate voldoen dat kan worden gesproken van een acceptabele ecologische situatie, is het noodzaak die activiteiten in de goede richting om te buigen.

Daar de afvalstoffenverwijdering - voor welke wijze ook wordt gekozen - steeds van invloed is op de bodemstructuur en -kwaliteit, zal aan het bodembeschermingsaspect bij die verwijdering de nodige zorg dienen te worden besteed. Daarbij dient in bijzondere mate aandacht te worden geschonken aan de overweging dat bodemverontreiniging in de meeste gevallen verontreiniging van het zich daarin bevindende grondwater met zich mee brengt.

Bij de ontwikkeling van een afvalstoffenbeleid is daarom mede de mate van bescherming van het grondwater door de geohydrologische opbouw van een gebied van belang.

De geologische formaties in Zuid-Nederland hellen in het algemeen van zuidoost naar noordwest.

De geohydrologische opbouw van Limburg wordt in belangrijke mate bepaald door een ZZO-NNW lopend breukensysteem. De belangrijkste breuken zijn (van noord naar zuid): Tegelenbreuk, de Peelrandbreuk en de Feldebiss.

Met name de Peelrandbreuk en de Feldebiss worden als slecht doorlatende randen van het watervoerend systeem beschouwd. Als gevolg van deze breuken kunnen in Limburg vier geohydrologische eenheden onderscheiden worden: de Venlo-Slenk, de Peelhorst, de Roerdalslenk en Zuid-Limburg (zie bijlage B).

De voeding van de watervoerende pakketten in deze gebieden vindt voor een belangrijk deel plaats vanuit Duitsland, gezien de grondwaterstroming overwegend in noordwestelijke richting verloopt.

Van de in 1978 door de waterleidingbedrijven in Limburg gedistribueerde hoeveelheid water is ca. 92% afkomstig van grondwater. Op bijlage B is de ligging van de bestaande pompstations aangegeven.

Industrieën onttrokken in 1978 + 45% van hun waterbehoefte (dat gedeelte van het koelwater, dat uit het oppervlaktewater wordt betrokken) aan het grondwater, terwijl het voor beregening gebruikt water voor 75% bestaat uit grondwater. De gebieden, die op grond van de geohydrologische opbouw van de bodem voor de opslag van afvalstoffen in aanmerking komen, zijn beperkt. Steeds zal de invloed op bodem en grondwater in de belangenafweging moeten worden betrokken.

5.3. Organisatie van de afvalverwerking.

5.3.1. Bestuurlijke organisatie.

a. Huishoudelijke afvalstoffen (incl. grof huisvuil en bedrijfsafval).

Mede op initiatief van het provinciaal bestuur werden in de zestiger jaren de eerste aanzetten gedaan om te komen tot regionalisering van de afvalverwijdering.

In een circulaire van 8 oktober 1962 werd aan de gemeentebesturen de aandacht gevraagd voor de problemen, die de toen gangbare wijze van afvalverwijdering met zich mee bracht. Ook werd de methode van afvalinzameling in tal van gemeenten voor verbetering vatbaar geacht. Het passende antwoord zou moeten worden gevonden in samenwerking van gemeenten in de vorm van gemeenschappelijke regelingen. De mogelijkheden tot het vinden van geschikte terreinen en tot de aanschaf van passend materieel zouden hierdoor worden vergroot. De gemeentebesturen werden opgeroepen een dergelijke aanpak na te streven.

In 1967 werden terzake de eerste besprekingen gevoerd tussen het provinciaal bestuur en een aantal gemeentebesturen uit de regio's zuidwestelijk Zuid-Limburg en westelijke mijnstreek, welke resulteerden in de instelling van commissies en werkgroepen.

Eind 1969 werden door het provinciaal bestuur besprekingen gevoerd met vertegenwoordigers van de gemeentebesturen uit Noord- en Midden-Limburg.

In een rondschrijven van 21 juni 1971 aan de Limburgse gemeentebesturen werd er op gewezen dat de gecentraliseerde verwerking een in urgentie toenemend vraagstuk werd.

De inspanningen van de gemeentebesturen hadden tot gevolg dat in de zeventiger jaren een aantal samenwerkingsvormen (mede) voor de regionale afvalverwijdering tot stand kwamen. Per 1 januari 1980 werd nagenoeg de gehele provincie door dergelijke regionale verbanden, welke hierna zullen worden besproken, bestreken (zie bijlage H).

Samenwerkingsvormen met hun verwerkingsgebieden.

- Noord-Limburg. (bijl. H no. 3).

In opdracht van de Stichting Ontwikkelingsorgaan Noord-Limburg werden in de zeventiger jaren twee studies naar de wijze van regionale afvalverwijdering uitgevoerd door de Grontmij. Medio 1975 werd de stichting ontbonden en werd op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen het Gewest Noord-Limburg gevormd (16 gemeenten).

Op 1 april 1978 besloot de raad van het gewest:

- aan de gemeenten binnen het gewest voor te stellen de afvalverwerking aan het gewest toe te vertrouwen waarbij zij zich dienden te verbinden het afval op een door het gewest aangewezen verwerkingsplaats aan te bieden;
- het aanwijzen van de lokatie "Zuringspeel" te Horst-America als verwerkingsplaats van huishoudelijk-, bedrijfsafval en bouw- en sloopafval en van de Wambach-groeve te Tegelen als verwerkingsplaats van bedrijfs- en bouw- en sloopafval;
- het treffen van een regeling voor de verrekening van de gemeentelijke transportkosten naar een gelijk bedrag per inwoner;
- afbouw van de bestaande, niet genoemde, storten.

De gemeentebesturen gingen met het voorstel akkoord en op 1 januari 1980 werd de regionale afvalverwerking operationeel.

- Mook-Gennep. (bijlage H gebied 1 en 2).

De gemeenten Mook en Middelaar en Gennep maken, alhoewel het de twee meest noordelijk in deze provincie gelegen gemeenten zijn, geen deel uit van het Gewest Noord-Limburg. Eind 1980 zijn de gemeenten een overeenkomst aangegaan, waarbij de gemeente Gennep zich verplicht heeft alle ingezamelde afvalstoffen met uitzondering van enkele nader aangeduide stoffen af te geven op de stortplaats van de gemeente Mook en Middelaar (Groeven Groesbeekseweg te Mook).

- Streekgewest Weert. (bijl H gebied 4 en 5).

In 1971 kwam de gemeenschappelijke regeling tussen de gemeenten Weert, Nederweert, Stramproy, Hunsel Budel, Maarheeze en Grathem tot stand. In juli 1974 werd het besluit van de gemeente Budel tot uittreding uit het gewest, door de Kroon goedgekeurd.

In het kader van de gewest-regeling moest een beleidsplan voor de milieuhygiëne worden opgesteld. Begin 1972 werd een technische werkgroep in het leven geroepen met de opdracht, na een voorafgaand onderzoek een plan op te stellen voor de regionale vuilafvoer en -verwerking. De werkzaamheden resulteerden in een opdracht aan de Grontmij. tot het uitvoeren van een studie naar de plaatskeuze van een regionale stortplaats. Op basis van deze studie werd het centrale stort voor het gewest gelokaliseerd op het grondgebied van de gemeente Weert. Van de gewest-gemeenten wordt het afval van Hunsel en Grathem (Kelpen + Oler) verwerkt ter regionale stortplaats van het Stadsgewest Roermond (Linne), terwijl Nederweert het afval ter gemeentelijke stortplaats verwerkt. De Noord-Brabantse gemeenten Maarheeze en Budel verwerken hun afval - alhoewel laatstgenoemde gemeente geen deel meer uitmaakt van het Streekgewest - op de regionale stortplaats te Weert, waar tot 1 januari 1981 ook het afval van de Belgische gemeente Hamont werd verwerkt. In hun gezamenlijke vergadering van december 1980 hebben de Colleges van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant en Limburg instemming betuigd met continuering der verwerking te Weert van het afval van beide Noord-Brabantse gemeenten.

- Stadsgewest Roermond. (bijl. H gebied 6).

In 1970 werd de Stichting Streekbelangen Midden-Limburg omgezet in de Gemeenschappelijke Regeling Stadsgewest Roermond. Op 1 januari 1975 werd besloten de vuilverwerking in regionaal verband te doen plaatsvinden. Als centrale stortplaats werd aangewezen het stort te Linne met mogelijke uitbreiding te Montfort. Van dit stort maken 25 gemeenten gebruik. Onder deze gemeenten bevindt zich de gemeente Hunsel die behoort tot het Streekgewest Weert, terwijl bovendien ook de van het Streekgewest Weert deel uitmakende kerkdorpen Kelpen en Oler der gemeente Grathem voor de afvalverwerking op het Stadsgewest Roermond zijn ingesteld.

- Westelijke Mijnstreek. (bijl. H gebied 7).

De gezamenlijke aanpak van de afvalverwerking door de 19 toenmalige gemeenten in dit gebied kwam op initiatief van de provincie tot stand. In 1974 droegen de gezamenlijke gemeenten de aanleg, inrichting en exploitatie van een regionaal stort te Schinnen (met uitbreidingsmogelijkheid op het grondgebied van de gemeente Nuth), op aan het Samenwerkingsorgaan Streekbelangen Westelijke Mijnstreek.

Vanaf 1976 maken behalve de 19 gewest-gemeenten ook een vijftal andere gemeenten gebruik van de regionale stortplaats te Schinnen.

Vanaf aanvang 1981 heeft zich naast Amstenrade, Merkelbeek, Nuth, Schimmert en Wijnandsrade ook Voerendaal bij de zogenaamde "buitengemeenten" geschaard en wordt dus het afval van deze toenmalige 6 niet tot het Streekgewest Westelijke Mijnstreek behorende gemeenten op het streekge-westelijke stortplaats te Schinnen (Nagelbeek) verwerkt.

- Stadsgewest Oostelijk Mijngebied. (bijl. H gebied 8).

Begin 1971 werd een gemeenschappelijke regeling aangegaan tussen de toenmalige gemeenten Brunssum, Eygelshoven, Heerlen, Hoensbroek, Kerkrade, Nieuwenhagen, Schaesberg en Ubach over Worms ter voorziening in de aanleg, in-richting en exploitatie van een of meer gemeenschappelijke stortplaatsen.

Het regionaal stort, waarvan ook nog drie andere gemeenten gebruik maken, ligt op het grondgebied van de gemeente Ubach over Worms, thans gemeente Landgraaf. De "buiten-gemeenten" betreffen Bingelrade, Schinveld en Jabeek. Vanaf begin 1981 wordt het afval van de oorspronkelijke van deze groep deeluitmakende gemeente Voerendaal te Schinnen verwerkt. Toekomstige uitbreidingsmogelijkheden zijn voorzien in de groeven Juliana en Vermeulen.

- Regio Vaals/Wittem/Bocholtz/Simpelveld/Wijlre, (bijl. H gebied 11).

Begin 1979 zijn de toenmalige 5 gemeenten in deze regio een gemeenschappelijke regeling aangegaan ter voorziening in de oprichting en exploitatie van een gemeenschappelijke stortplaats in de gemeente Bocholtz, thans Simpelveld, en, nadat deze zal zijn volgestort, in de voormalige gemeente Simpelveld.

Deze gemeenschappeijke regeling vond haar ontstaan in de samenwerking sinds 1970 van de gemeente Vaals, Simpelveld en Wittem tot welk samenwerkingsverband de gemeente Wijlre, thans Gulpen, in 1971 en Bocholtz, thans Simpelveld, in 1978 toetraden.

- Zuidelijk Zuid-Limburg. (bijl. H gebied 10).

Eind 1978 zijn toenmalige 15 gemeenten in dit gebied een Gemeenschappelijke Regeling Vuilverwerking Zuidelijk Zuid-Limburg aangegaan met als centraal stort de voor-malige grindgroeve in de gemeente Berg en Terblijt, thans Valkenburg aan de Geul.

Van de gemeente Maastricht, die van deze gemeenschappe-lijke regeling deel uitmaakt, wordt slechts het in het oostelijk deel van de Maas gelegen deel der stad ingezamel-de afval regionaal verwerkt.

Een soortgelijke situatie bestaat ten aanzien van het in het westelijk deel der voormalige gemeente Wijlre ingezamelde afval.

Voor het overige participeert de voormalige gemeente Wijlre in het hierboven genoemde samenwerkingsverband.

- Bunde/Meerssen. (bijl. H gebied 9).

Het afval der voormalige gemeente Bunde wordt tezamen met dat van de gemeente Meerssen verwerkt op de gemeentelijke stortplaats van Bunde.

De samenwerking vindt haar grondslag niet in de Wet Gemeenschappelijke Regeling doch, evenals die tussen Mook en Gennep op privaatrechtelijke basis, waarbij de gemeente Bunde zich verplicht het door de gemeente Meerssen ter stortplaats te Bunde aangeboden huishoudelijk afval tegen een daarbij afgesproken prijs te verwerken. De bestuurlijke herindeling heeft geleid tot samenvoeging per 1 januari 1982 der beide gemeenten tot de gemeente Meerssen.

- Maastricht. (bijl. H gebied 12).

Zoals gezegd wordt het afval dat in het oostelijk van de Maas gelegen deel der stad wordt ingezameld, verwerkt op de regionale stortplaats te Berg en Terblijt, thans Valkenburg aan de Geul (zie onder Zuidelijk Zuid-Limburg). Het in het overige deel der stad vrijkomende afval wordt gecontroleerd gestort ter gemeentelijke stortplaats aan de Postbaan, nabij de Belgische grens.

b. Bouw- en sloopafval.

De totale hoeveelheid bouw- en sloopafval in Limburg wordt geschat op ca. 700.000 m³ (1979). De gang van de stromen bouw- en sloopafval is zeer ondoorzichtig. Een deel van het afval wordt verwerkt op regionale storten, een deel op particuliere storten voor de opvulling van de groeven, terwijl tenslotte ook nog een deel rechtstreeks wordt hergebruikt.

5.3.2. Beheer en exploitatie van de stortplaatsen.

a. Regionale en gemeentelijke stortplaatsen.

Zoals bij de beschrijving van de bestuurlijke organisatie reeds kan worden geconstateerd, is het beheer van de regionale stortplaatsen in handen van samenwerkingsverbanden of gemeenten.

Men dient te bedenken dat alle stortplaatsen waar o.a. huishoudelijk afval wordt verwerkt momenteel in beheer zijn bij de overheid.

In enkele gevallen is door het beherende overheidsorgaan de exploitatie uitbesteed aan particuliere bedrijven, voor het overige verzorgen de desbetreffende overheden zowel het beheer als de exploitatie der regionale stortplaatsen.

Bij de enkele nog bestaande gemeentelijke stortplaatsen treffen we eenzelfde structuur aan.

b. Particuliere stortplaatsen.

De stortplaatsen waar de bouw en sloopafval en bedrijfsafval wordt verwerkt zijn nagenoeg alle in handen van particulieren.

De enige uitzondering wordt gevormd door de stortplaats in de zogenaamde Wambachtgroeve te Tegelen.

Deze stortplaats voor bouw- en sloopafval en bedrijfsafval wordt beheerd door het gemeentebestuur van Tegelen.

Dit gemeentebestuur heeft de exploitatie op privaatrechtelijke basis opgedragen aan een particulier bedrijf. Voor het overige zijn de genoemde stortplaatsen in beheer én exploitatie bij particulieren en onder controle bij de gemeentelijke en provinciale overheid.

5.3.3. De inzameling van het afval.

De inzameling van genoemde afvalcategorieën vormt een zeer diffuus beeld, daar op dit terrein naast de gemeentebesturen, elk voor zich of in samenwerking, een groot aantal particuliere bedrijven werkzaam zijn.

Globaal kan worden onderscheiden: de inzameling van huishoudelijk afval en grof huisvuil enerzijds en de inzameling van bouw- en sloopafval en bedrijfsafval dat al dan niet te samen met huishoudelijk afval wordt verwerkt anderzijds.

Bij de huidige inzameling van huishoudelijk afval zijn direct naar schatting + 300 arbeidsplaatsen betrokken (250 beladers en chauffeurs + 20% overhead).

De inzameling van de overige genoemde categorieën afvalstoffen beslaat direct ongeveer 350 arbeidsplaatsen.

Huishoudelijk afval, grof huisvuil en tesamen daarmee ingezameld bedrijfsafval.

De inzameling van deze categorieën is - gezien hun geregionaliseerde verwerking - op die verwerking afgestemd, waardoor de transportlijnen, anders dan bij de overige categorieën, vanuit de regio's naar het centrale verwerkingspunt lopen.

In een zestien-tal gemeenten, waaronder Maastricht, Heerlen, Kerkrade, Sittard, Geleen, Weert en Venlo, wordt de inzameling alsmede het transport naar de verwerkingsplaats geheel in eigen hand gehouden en door gemeentelijke diensten uitgevoerd. Voor een twaalf-tal Midden-Limburgse gemeenten wordt de inzameling verzorgd door de in 1969 in het leven geroepen Gemeenschappelijke Regeling Maasland, waarin de gemeenten behalve voor wat betreft de reinigingsdiensten tevens samenwerking ter verzorging van de dienst van openbare werken. De (inter-)gemeentelijke inzameling wordt weergegeven op bijlage Fl.

Voor de overige gemeenten zijn een achttal particuliere vervoersbedrijven in deze provincie werkzaam, die op veelal privaatrechtelijke basis (vervoerovereenkomst) voor de inzameling van het huishoudelijk afval zorg dragen. De gemeentebesturen dienen overigens op grond van artikel 2 der Afvalstoffenwet in hun afvalstoffenverordeningen de diensten aan te wijzen die met de inzameling van huishoudelijke afvalstoffen zijn belast.

Op bijlage F2 worden de gemeenten aangeduid waar de inzameling van huishoudelijk afval is opgedragen aan particuliere bedrijven met de vermelding van de namen van die bedrijven.

Ingevolge artikel 3 van de Afvalstoffenwet dient elke gemeente er - al dan niet in samenwerking met andere gemeente(n) - zorg voor te dragen dat ten minste eenmaal per week de huishoudelijke afvalstoffen worden ingezameld bij elk binnen haar grondgebied gelegen perceel waar die stoffen geregeld in een particuliere huishouding kunnen ontstaan. Op verzoek van burgemeester en wethouders kunnen Gedeputeerde Staten in het belang van een doelmatige inzameling van huishoudelijke afvalstoffen bepalen, dat deze verplichting voor een gedeelte van de gemeente buiten toepassing blijft. Ook kan worden bepaald dat minder frequent mag worden ingezameld.

Hebben Gedeputeerde Staten een dergelijk besluit genomen dan dient het gemeentebestuur er voor te zorgen dat er op ten minste één plaats de gelegenheid bestaat huishoudelijke afvalstoffen achter te laten.

De bepaling "in het belang van een doelmatige inzameling" wordt door het provinciaal bestuur zo opgevat dat bij afweging van de milieuhygiënische belangen welke bij een wekelijkse inzameling worden gediend, tegen de economische bezwaren waarop dit kan stuiten, bezwaarlijk aan de verplichting kan worden vastgehouden.

Aan het milieuhygiënische belang wordt daarbij een zodanige waarde toegekend dat bij verzoeken om buiten toepassing verklaring zal moeten worden aangetoond dat door betere routing van de inzameldienst niet tot naleving van de verplichting kan worden gekomen.

Gedacht kan daarbij worden aan samenwerking tussen meerdere gemeentebesturen.

Slechts in uitzonderlijke gevallen zal worden overgegaan tot het verlenen van een algehele ontheffing en dan zal tenminste aangegeven dienen te worden waar in de redelijke nabijheid de huishoudelijke afvalstoffen en grof huisvuil achtergelaten kunnen worden.

De ontheffing zal bovendien slechts voor een bepaalde tijd worden verleend teneinde herbezinning en aanpassing aan zich wijzigende omstandigheden mogelijk te maken.

In bijlage C wordt een overzicht gegeven van het aantal aansluitingen op de inzameldienst en van de inzamelfrequentie, naar de stand van 1979.

Overlaadstations.

Indien het transport met behulp van inzamelwagens over grotere afstanden dient plaats te vinden, verdient het uit kosten oogpunt vaak aanbeveling gebruik te maken van overlaadstations, en transport door middel van zogenaamd bulkvervoer. Het inzetten van inzamelmaterieel met een groter laadvermogen kan de afstand waarboven het financieel aantrekkelijk wordt om over te schakelen op overlading gevolgd door bulktransport aanzienlijk doen verschuiven.

Bij transport-afstanden van meer dan 7 à 10 km tot de verwerkingsinrichting kan vervanging van conventionele inzamelwagens door trekker-aanhangercombinaties financiële voordelen met zich brengen. Ingeval spoorlopers worden gebruikt ligt deze afstand bij 20 à 25 km.

Deze afstandsgegevens spelen een rol bij de keuze van toepassing al dan niet van overlaadstations.

In Noord-Limburg is in de gemeenten Meerlo-Wanssum in oktober 1980 in Beesel/Belfeld in december 1981 en in Bergen per 1 juli 1981 een overlaadstation in gebruik genomen.

Bouw- en sloopafval en overige bedrijfsafvalstoffen.

Het vervoer van deze categorieën afvalstoffen is nagenoeg geheel in handen van particuliere vervoerders.

Aangezien deze categorieën afvalstoffen, behalve in regionaal verband waar ze tegelijk met huishoudelijk afval in overheidsbeheer worden verwerkt, ook worden verwerkt in particuliere groeven, lopen vervoerslijnen over het gehele provinciale grondgebied.

In 1979 werd door 152 Limburgse vervoersbedrijven bouw- en sloopafval en industrieel afval getransporteerd naar verwerkingsplaatsen. Dit transport vindt plaats door zowel container- als kipauto's.

Bij het vervoer van deze categorieën afvalstoffen door de particuliere vervoersbedrijven zijn zoals gezegd + 350 manjaren betrokken (300 chauffeurs en 100 man kantoorpersoneel voor de gehele werktijd of een gedeelte daarvan) zodat de werkgelegenheidsaspecten in de particuliere sector aan het afvalstoffenvervoer verbonden niet onaanzienlijk zijn te achten.

5.4. Aspecten van milieubeheer.

Van oudsher is in Limburg het huishoudelijk afval, grof huisvuil, bouw en sloopafval alsmede enkele categorieën bedrijfsafval per gemeente ingezameld en verwerkt op plaatselijke stortplaatsen. Tot de jaren zestig kende zodoende elke gemeente één of meerdere "vuilnisbelten".

In al deze gevallen werd het afval los gestort en bij volraken van de belt werd deze afgedekt en verlaten.

Met name uit milieuhygiënisch oogpunt waren aan deze wijze van ongecontroleerd storten een aantal nadelen verbonden.

Een en ander is reeds eerder besproken in paragraaf 5.3. Rond de jaren zestig heeft dit geleid tot een groeiende behoefte om de verwerking van afvalstoffen te centraliseren.

De hieraan ten grondslag liggende overwegingen waren:

- de mogelijkheid om de lokatiekeuze van stortplaatsen mede te baseren op milieuhygiënische, planologische en landschappelijke motieven, hetgeen op gemeentelijke schaal slechts zeer beperkt mogelijk was. (Ondermeer een ruimtelijke scheiding van stortplaatsen en waterwingebieden).
- als gevolg van het grotere aanbod van afvalstoffen op een geringer aantal lokaties zouden inzet van apparatuur (grondverzetmachines, compacters) alsmede het treffen van diverse andere maatregelen (planning, bewaking, controle, afwerking) economisch zo verantwoord mogelijk worden.

Deze overwegingen hebben in Limburg geleid tot een regionalisatie van de vuilverwerking met als resultaat een aantal gewestelijke samenwerkingsverbanden elk met een eigen regionale stortplaats.

De hierboven geschetste ontwikkeling heeft met name op milieuhygiënisch, planologisch en landschappelijk gebied een aantal concrete verbeteringen mogelijk gemaakt.

Uitgangspunt is, dat na afwerking van een stortplaats er weer een uit milieuhygiënisch, planologisch en landschappelijk oogpunt bruikbare situatie ontstaat.

De ontwikkeling van het afvalstoffenbeleid in de richting van regionale gecontroleerde verwerking maakt het mogelijk doch zeker ook nodig dat de overheid tijdig haar voornemens in deze kenbaar maakt ter verwerking in de planologische sfeer. Dit betekent dat bezinning omtrent de gebruiksmogelijkheden van de af te werken plaatselijke stortplaatsen alsmede van de op te leveren gedeelten van regionale stortplaatsen op een zodanig tijdstip dient plaats te vinden dat verwerking in de planningsprocessen van de ruimtelijke ordening mogelijk is. Het toekennen van nieuwe bestemmingen aan de lokale stortplaatsen behoort primair tot de verantwoordelijkheid van de gemeentebesturen.

Bij de planologische verwerking van beleidsvoornemens ten aanzien van regionale stortplaatsen (bestemming, inrichting, beheer en afwerking) zal het provinciaal bestuur een belangrijke rol spelen, hetgeen tot uitdrukking dient te komen in de streekplanning.

Zo zullen elementen van dit afvalstoffenplan in de besluitvorming ter vaststelling van de streekplannen moeten worden betrokken en zal - omgekeerd - het resultaat van de ruimtelijke besluitvorming de afvalstoffenplanning beïnvloeden.

Een aantal planologische - tevens milieuhygiënische condities - zullen echter bij de afvalstoffenplanning voor wat betreft de continuering van de gecontroleerde stortwijze steeds bij voorbaat dienen te gelden.

In beginsel betekent dit dat de volgende voorwaarden aan het afvalstoffenbeleid dienen te worden gesteld:

- geen storten in natuur- en bosgebieden;
- geen storten in toekomstige bebouwingsgebieden;
- geen storten in waterwingebieden;
- geen storten in gebieden, die in aanmerking komen om in de richting van een natuurgebied te worden ontwikkeld;
- geen stortactiviteiten van langere duur in gebieden van grote landschappelijke waarde;
- waar mogelijk een combinatie van storten met het herstel van aangetaste gebieden of verbetering van bestaande landschappelijke kwaliteiten.
- geen storten direct bij woonkernen anders dan om aangetaste gebieden inpasbaar te maken in hun omgeving;
- geen storten in gebieden die bij hoge waterstand onder water kunnen komen te staan;
- zoveel mogelijk moet aansluiting worden gezocht bij de bestaande infrastructuur terwijl nieuwe infrastructurele voorzieningen geen te zware last op de omgeving mogen leggen.

Bijkomende omstandigheden kunnen ertoe leiden dat in de praktijk niet voor honderd procent aan bovengenoemde uitgangspunten tegemoet gekomen kan worden.

Met toepassing van de Hinderwet alsmede de Provinciale Verordening op Opslagplaatsen zijn maatregelen genomen met het doel:

- het voorkomen van verontreiniging van bodem, grond- en oppervlaktewater;
- voorkomen en bestrijden van gevaar, schade of hinder als gevolg van stank, lawaai, ongedierte, visuele aspecten.

Concreet zijn tot op heden bij de regionale stortplaatsen gerealiseerd:

- de inzet van grondverzetmachines en compacters ten behoeve van de dagelijkse afdekking alsmede het samenpersen van het gestorte afval, de gevolgde stortmethode sluit, voor zover mogelijk, aan op het gestelde hieromtrent in de Richtlijn Gecontroleerd Storten;
- bewaking van het grondwater in de onmiddellijke omgeving van de storten door middel van peilbuizen welke twee maal per jaar worden bemonsterd en geanalyseerd;
- permanent toezich op het storten tijdens de openingsuren;
- frequente controle van de zijde van de Provinciale Waterstaat met betrekking tot de correcte naleving van de voorwaarden welke verbonden zijn aan de Hinderwetvergunning c.q. de vrijstelling ingevolge de Provinciale Verordening op Opslagplaatsen;
- afwerking van de stortplaatsen geschiedt (al dan niet in fasen) op basis van een tevoren ingediend en goedgekeurd afwerkplan.

5.5. Financiële aspecten.

De kosten van de afvalverwijdering zijn opgebouwd uit de factoren inzameling en transport, verwerking op de stortplaats en afwerking van de stortplaats.

De aanbidding op particuliere stortplaatsen van bouw- en sloopafval ter verwerking geschiedt veelal tegen betaling van een gering bedrag. De financiële afwikkeling van het transport naar de verwerkingslocatie geschiedt in overleg tussen de aanbieder en de vervoerder en onttrekt zich gedeels aan het zicht van de overheid.

Bij de financiële aspecten voor de geregionaliseerde verwerking ligt dit anders. Globaal kunnen een tweetal in redelijke mate zelfstandige financiële circuits worden onderscheiden namelijk dat ten aanzien van de inzameling en het transport naar de regionale stortplaats en dat voor de verwerking van de aangeboden afvalstoffen aldaar en de afwerking van de stortplaatsen.

Voor de verwijdering van het huishoudelijk afval geldt dat de (netto) kosten van de inzameling de belangrijkste kostenpost vormt.

Van de gemiddelde kosten voor de verwijdering van huishoudelijk afval ad f. 37,-- per inwoner per jaar (1-1-1980) komt het leeuwendeel, nl. f. 27,--/inw.j. voor rekening van de inzameling.

Inzameling gericht op regionale verwerking.

De inzameling van huishoudelijke afvalstoffen, grof huisvuil en daarmee tesamen ingezameld bedrijfsafval geschiedt zoals in par. 5.3.3. is gezegd door gemeenten, soms in samenwerking, en door de vanwege de gemeentebesturen aangewezen particuliere inzamelbedrijven.

Voor zover de gemeentebesturen de inzameling en het transport in eigen beheer uitvoeren, al dan niet door inschakeling van particuliere transportbedrijven komen de kosten op gedifferentieerde wijze in de gemeentelijke begrotingen tot uitdrukking. De bijlage C bevat een overzicht van de in de Limburgse gemeenten geheven reinigingsrechten, uit de opbrengst waarvan de inzamelkosten worden bestreden.

In de samenwerkingsverbanden Noord-Limburg en Roermond, speelt het gewest een rol bij de verrekening van afstanden waarbij gestreefd wordt naar een evenredige kostenverdeling onafhankelijk van de afstandsverschillen tot de regionale stortplaats.

In de Gemeenschappelijke Regeling Maasland vindt verrekening plaats van de reinigingskosten, op basis van inwonertal en reinigingsactiviteiten naar gemeente gedifferentieerd, die door de gemeenschappelijke dienst ten behoeve van de participerende gemeentebesturen zijn gemaakt.

Regionale verwerking.

Bij de regionale verwerking dient te worden onderscheiden in de lasten en de daartegenover staande opbrengsten. De lasten bestaan bijvoorbeeld uit personeelskosten, materieelkosten, administratiekosten, onderhoudskosten, toegangswegen, huur terreinen, kosten afdekgrond en beplanting etc. De opbrengsten bestaan voornamelijk uit stortrechten en bijdragen van gemeentebesturen. Het beeld is per regio nogal wisselend daar in het ene geval gewestbesturen de exploitatie geheel in eigen hand hebben en in het andere aan derden hebben uitbesteed. Bij uitbesteding komt bijvoorbeeld slechts een gedeelte van de opbrengst uit stortrechten ten goede aan het gewest en bestaat de uitgavenkacht voor een groot gedeelte uit exploitatiekosten van derden.

In een aantal gevallen neemt de zogenaamde centrumgemeente de exploitatie in zijn geheel op zich en dragen de deelnemende gemeenten via een naar inwonertal gedifferentieerd bedrag in die exploitatie bij.

Een zelfde wijze van verrekening vindt plaats voor zogenaamde "buitengemeenten" die zoals in de oostelijke en westelijke mijnstreek niet in het gewest participeren doch niettemin van de verwerkings- en/of inzamelfaciliteiten gebruik maken.

Op bijlage G worden de kosten factoren (inkomsten en uitgaven) globaal weergegeven.

6. DOELSTELLINGEN

6.1. Inleiding

Aan het provinciale beleid inzake de verwerking van huishoudelijke afvalstoffen, grof huisvuil, bedrijfsafval en bouw- en sloopafval liggen een aantal doelstellingen ten grondslag, die richtinggevend zijn voor de toekomstige wijze van verwerking van de verschillende afvalstoffen.

De vier genoemde categorieën afvalstoffen worden thans alle op gelijke wijze verwerkt, namelijk door ze te storten (zie hoofdstuk 5).

Deze wijze van verwerking wijkt nogal af van hetgeen andere provincies te zien geven. Daarvoor zijn verschillende oorzaken aan te wijzen.

In tegenstelling tot belangrijke delen van de rest van het land wordt het grondwater in Limburg op relatief grote diepte aangetroffen. Door een verstandige keuze van de stortlokaties namelijk daar waar slecht doordringbare lagen het grondwater beschermen tegen verontreiniging via de bodem en door een zodanige exploitatie van de stortplaats dat tenminste voldaan wordt aan het gestelde in de richtlijn "Gecontroleerd storten" kunnen negatieve milieuhygiënische gevolgen zoveel mogelijk worden voorkomen.

De grote rijkdom aan oppervlaktedelfstoffen is er de oorzaak van dat in Limburg op vele plaatsen groeven zijn ontstaan. De eigenaren van deze groeven zijn op grond van vergunningsvoorwaarden veelal gehouden tot opvulling daarvan. Het gecontroleerd storten van afvalstoffen vormt een relatief goedkoop middel voor zowel de afvalstoffenverwerker als de groeve-eigenaar.

Hoewel dus de huidige wijze van verwerking op zich veelal minder problemen met zich meebrengt dan op vele plaatsen elders in het land, moet geconstateerd worden dat de huidige situatie eerder is ontstaan uit een aantal praktische overwegingen, dan dat daaraan een expliciete afweging van alle betrokken op dit moment spelende belangen ten grondslag heeft gelegen.

6.2. Doelstellingen-formulering

De bij de afvalverwijdering betrokken belangen zijn in twee hoofdcategorieën te verdelen:

- I Milieuhygiënische en ruimtelijke belangen:
 - het belang van de volksgezondheid;
 - het belang van de bescherming van lucht, bodem en water tegen verontreiniging;
 - het belang van de bescherming van het landschap tegen aantasting door landschapsvernietiging of visuele hinder.
- II Sociaal-economische belangen:
 - het werkgelegenheidsbelang;
 - het belang van een efficiënte besteding van financiële middelen;
 - het belang van besparing van grondstoffen en energie;

Aan de hand van een toetsing van deze belangen aan de verwerkingsmogelijkheden kunnen beleidsdoelstellingen worden geformuleerd, welke het uitgangspunt vormen voor het toekomstige provinciale beleid.

In dit hoofdstuk wordt dat gedaan voor de meergenoemde vier categorieën van afvalstoffen.

De hoofddoelstellingen van het afvalstoffenbeleid, door de wetgever aangeduid in de Afvalstoffenwet en door de Tweede Kamer (Motie Lansink) nader ingevuld luiden:

- voorkoming en beperking van het ontstaan van afvalstoffen;
- bevordering van het hergebruik van afvalstoffen;
- bevordering van de doelmatige verwijdering van afvalstoffen;

Bij de beschouwing van de vier afvalstoffenstromen zal steeds de vraag als eerste gesteld moeten worden of het ontstaan van uiteindelijk te storten afvalstoffen kan worden voorkomen.

Bij het antwoord daarop zal naast de mogelijkheden tot het treffen van maatregelen ten aanzien van de productie van stoffen met het oog op de uiteindelijke hoedanigheid als afvalstof, tevens moeten worden gelet op de mogelijkheid het hergebruik te bevorderen. Door hergebruik immers wordt de cyclus van grondstof tot afval verlengd waardoor de uiteindelijk te verwijderen hoeveelheid wordt beperkt.

Bij de provinciale taakvervulling ligt het accent vooral bij het stimuleren van het hergebruik van afvalstoffen alsmede bij de bevordering van een doelmatige verwijdering van afvalstoffen.

Dit laatste wordt aldus opgevat dat gekozen wordt voor een zodanige regionale opzet dat de daarbij behorende technische voorzieningen verantwoord zijn ofwel dat een evenwichtige kosten baten-verhouding tot stand komt. De kosten bestaan uit de inbreuk op, de baten bestaan uit de bevordering en bescherming van de eerdergenoemde belangen.

In de belangenafweging die aldus tot stand komt neemt de bevordering van het hergebruik als wijze waarop in de afvalstoffenstroom kan worden ingegrepen, een centrale positie in. Door toekenning van gewicht aan de specifieke belangen die in de afweging worden betrokken zal de uiteindelijke richting van het provinciaal afvalstoffenbeleid bepaald worden.

In elk geval zullen bij die afweging de bijzondere omstandigheden waarin onze provincie verkeert moeten worden betrokken. Een van die omstandigheden wordt gevormd door de ontgrondingen in Limburg. Krachtige bevordering van hergebruik zal in nationaal opzicht en dus ook provinciaal van invloed zijn op het beleid terzake de winning van primaire grondstoffen als gevolg van concurrentie-mogelijkheden door de secundaire (teruggewonnen) grondstoffen.

Voorts zal, bij de belangenafweging, voor zover aan de orde, groot gewicht toegekend worden aan het werkgelegenheidsbelang. Zo zal bij de keuze van verwerkingsmethoden en van verwerkingslokaties van gewicht kunnen zijn of daarvan een positieve uitstraling te verwachten is in dit opzicht en zal bij de beoordeling van alternatieven het effect daarop moeten worden afgemeten tegen de bestaande verwijderingswijze.

Overigens zij verwezen naar de opmerkingen over bijzondere Limburgse omstandigheden in de paragrafen 5.1. en 5.2.

Teneinde op zinvolle wijze te kunnen beslissen of alternatieven, en zo ja welke in Limburg zijn te verkiezen boven de bestaande gecontroleerde stortwijze heeft het Provinciaal Bestuur een werkgroep (de Werkgroep Onderzoek Afvalverwerking Limburg) ingesteld die daarover, na degelijk onderzoek zal moeten adviseren.

In het onderzoek zijn 3 fasen te onderscheiden.

Deze fasen omvatten globaal:

1. inventarisatie hoeveelheden en samenstelling, globale evaluatie informatie van algemene aard toegespitst op Limburgse situatie, alsmede het aangeven van verder uit te werken alternatieven;
2. invulling en uitdieping van geselecteerde alternatieven aan de hand van de voor Limburg specifieke eisen en omstandigheden;
3. voorbereidende experimentering met betrekking tot het (de) gekozen afvalverwerkingssyste(e)m(en) uiteindelijk leidende tot realisering.

Aan de Stichting Verwijdering Afvalstoffen (S.V.A.) te Amersfoort werd de opdracht verleend de eerste fase van dit onderzoek uit te voeren.

Op 12 september 1980 werd het door de S.V.A. opgestelde rapport "Afvalverwerking Limburg 1e fase" aan Gedeputeerde Staten aangeboden.

In dit rapport heeft de uitwerking plaatsgevonden van de volgende onderdelen der eerste fase:

- a. inventarisatie van hoeveelheden en samenstelling van genoemde categorieën afvalstoffen gerelateerd aan de praktijk der afvalverwerking in Limburg;
- b. het verstrekken van informatie van algemene aard betreffende afvalverwerking en hergebruik;
- c. een globale koppeling van a en b, neerkomende op het plaatsen van de informatie van algemene aard in de context van de voor Limburg specifieke omstandigheden.

Het onderzoek heeft zich vooral geconcentreerd rond de problematiek der verwijdering van het huishoudelijk afval, terwijl bouw- en sloopafval en bedrijfsafval zijdeling daarbij is betrokken.

In het onderstaande worden de nu bekende resultaten van het onderzoek verwerkt, waarbij de opmerking wordt gemaakt dat thans niet op alle punten definitieve uitspraken zijn te verwachten gezien het onderzoekstadium. De vermelde beleidsuitspraken die desalniettemin een "hard" karakter bezitten, zijn gebaseerd op een bestuurlijke interpretatie van onder meer het verstrekte onderzoeksmateriaal.

6.3. Huishoudelijke afvalstoffen.

Bij de beschouwing van de beleidsalternatieven voor huishoudelijke afvalstoffen kan onderscheid worden gemaakt in de organisatie der verwijderingsactiviteiten en de daarbij behorende schaal der technische voorzieningen en in de keuze voor de afvalverwijderingsmethode.

Zoals in hoofdstuk 5 is beschreven is de afvalverwijdering op dit moment in handen van twaalf instanties (bijlage H) in de algemeen samenwerkingsverbanden.

Drie daarvan, de gemeenten Maastricht, Bunde en Nederweert, verzorgen zelfstandig hun afvalverwijdering. Ofschoon waar- dering moet worden opgebracht voor de bijdrage die de Limburgse gemeenten de afgelopen jaren aan de regionalisering van de afvalverwijdering hebben geleverd, zal een samenwerking van deze omvang in de ogen van het provinciaal bestuur op den duur niet langer kunnen voldoen aan het vereiste van doelmatigheid. De verschillen in opzet, uitvoering en financiering zijn daar- voor vaak nu al te groot, terwijl betwijfeld moet worden of in de toekomst, zeker bij de toepassing van mogelijke andere verwerkingsmethoden, nog van een zo efficiënt mogelijk gebruik van financiële en technische middelen kan worden gesproken. Een schaalvergroting bij de huidige wijze van afvalverwerking is derhalve uit bestuurlijk en economisch oogpunt gewenst. Bij de bespreking van de doelstellingen ten aanzien van verwerkingsmethode zelf zal blijken, dat keuze van welke andere verwerkingsmethode dan ook in ieder geval een aanzien- lijke schaalvergroting vereist, die tevens tot harmonisatie en uniformering zal leiden.

Op dit moment worden huishoudelijke afvalstoffen in Limburg in intergemeentelijke samenwerking ingezameld en op regionale stortplaatsen verwerkt. De componenten papier en glas worden op diverse plaatsen bij de bron van de rest van het afval gescheiden. Het te storten huishoudelijk afval bevat dan nog de componenten papier en karton, glas, metalen, kunststoffen, textiel en voedselresten. Er vindt dus op bescheiden schaal hergebruik plaats.

Door de S.V.A. is een model ontwikkeld, dat de mogelijkheid biedt de consequenties aan te geven van de toepassing van de volgende verwerkingsmethoden voor huishoudelijke afvalstoffen, welke diverse combinaties het verwerkingssysteem vormen:

- gescheiden inzameling (G); varianten:
 - G II = huidige wijze van gescheiden inzameling;
 - G I = maximaal haalbare gescheiden inzameling;
- mechanische scheiding (M);
- komposteren (K);
- verbranden (V);
- storten (S);

Een combinatie van deze verwerkingsmethoden leidt tot een groot aantal verschillende verwerkingssystemen, waarvan de twaalf meest realistische varianten in de afweging zijn betrokken. Voor een overzicht van de financiële-, energetische-, milieu- hygiënische- en werkgelegenheidsaspecten van deze twaalf varianten kan worden verwezen naar bijlage D.

Zoals daaruit moge blijken is de huidige verwerkingswijze (variant 9), hoewel uit kosten- en oogpunt aantrekkelijk, in andere opzichten het minst aanbevelenswaardig. Nader onderzoek naar de uiteindelijk te verkiezen wijze van afvalverwerking zal in de planperiode plaatsvinden.

In dit plan kan derhalve geen definitieve keuze voor de uiteindelijk toe te passen methode van verwerking van huishoudelijk afval worden geformuleerd.

Wel kan thans reeds gezegd worden dat gescheiden inzameling, uit oogpunt van besparing van grondstoffen en energie, te beschouwen als maatstaf voor hergebruik, aanbeveling verdient boven de thans gebezigde inzamelwijze. Uit het S.V.A.-onderzoek is tevens gebleken dat voor de varianten met gescheiden inzameling de netto-kosten, de directe werkgelegenheid en de emissiewaarden gunstiger uitvallen dan voor de overeenkomstige varianten zonder gescheiden inzameling. Uitgangspunt is daarbij de naar ervaringscijfers thans best haalbare inzameling, neerkomende op een response van 60% ten aanzien van papier, karton en textiel, 50% voor voedselresten en 90% voor glas, ferro, non-ferro en kunststoffen (zie bijlage E variant c).

Het verlaten van de huidige verwerkingswijze houdt blijkens het S.V.A.-rapport de beslissing in voor het werken op grotere regio-schaal dan thans het geval is. Alle alternatieven zijn berekend en uit kosten oogpunt binnen redelijke grenzen uitvoerbaar indien wordt uitgegaan van een provinciale indeling in maximaal 4 regio's. De discussie spitst zich dan nog slechts toe op de vraag of voor 4, 3 of 2 regio's (decentraal) moet worden gekozen dan wel het gehele gebied der provincies als één regio moet worden beschouwd (centraal).

Alhoewel dus het onderzoek nog niet is afgerond, kunnen aan de resultaten zoals die momenteel bekend zijn de volgende doelstellingen voor het provinciale beleid inzake de verwijdering van huishoudelijke afvalstoffen worden ontleend:

- Om te komen tot een verkleining van de verschillen op punten als organisatie, financiering en tariefstelling ten behoeve van de verwijdering van huishoudelijke afvalstoffen in Limburg is schaalvergroting van de intergemeentelijke samenwerking een vereiste.

Voor de invoering van andere verwerkingsmethoden is een dergelijke schaalvergroting eveneens een voorwaarde.

Op grond van deze overwegingen wordt er naar gestreefd in de volgende planperiode te komen tot de vorming van vier gelijkwaardige intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, welke zo veel mogelijk aansluiten bij de bestaande samenwerkingsverbanden. In de visie van het provinciaal bestuur zal de organisatie van de verwijdering van huishoudelijke afvalstoffen op den duur in handen kunnen zijn van twee instanties, één voor het noordelijk en één voor het zuidelijk deel van de provincie. In de planperiode zal de aanzet tot deze ontwikkeling dienen te worden gedaan. Daartoe zullen de per peildatum bestaande 12 samenwerkingsverbanden c.q. afzonderlijke gemeenten een dusdanige samenwerking dienen aan te gaan dat op korte termijn het provinciale terrotorium nog slechts wordt bestreken door 8 intergemeentelijke samenwerkingsverbanden. Nadat deze in de aanvang van de planperiode tot stand zullen zijn gekomen zal de aandacht gericht dienen te worden op halvering van dit aantal welke aan het begin van de volgende periode zijn beslag zal dienen te vinden.

- Alhoewel de huidige verwerkingswijze (gecontroleerd storten in regionaal verband) uit kosten oogpunt aantrekkelijk genoemd kan worden, is ze in andere opzichten (energetische-, milieuhygiënische- en werkgelegenheidsaspecten) het minst aanbevelenswaardig. In de planperiode zal op basis van te verrichten nader onderzoek inzicht verkregen dienen te worden in de meest gewenste wijze van afvalverwijdering op lange termijn. De uiteindelijke keuze van het verwerkingssysteem zal bij de eerstvolgende herziening van het plan aan de orde dienen te komen en dient te geschieden na afweging van de in par. 6.2. genoemde belangen.
- Gescheiden inzameling verdient de voorkeur boven de bestaande inzamelwijze uit een oogpunt van besparing van energie en grondstoffen (maatstaf voor hetgebruik), alsmede uit overwegingen op het punt van emissies, kosten en werkgelegenheid.

Daarbij dient bedacht te worden dat verdere scheiding aan de bron slechts zinvol is als vaststaat dat er afzetmogelijkheden zijn voor de uit het afval afgescheiden componenten. Daarnaast vormen de technische en financiële mogelijkheden een randvoorwaarde. Intensivering van het onderzoek naar de afzetmogelijkheden van gescheiden ingezamelde afvalstoffen is daarbij noodzakelijk.

6.4. Grof huisvuil

Grof huisvuil bestaat voor een deel, met name voor wat betreft papier en kunststoffen, uit componenten die kwantitatief en kwalitatief met huishoudelijk afval gelijk kunnen worden gesteld. Voor meer dan 75% bestaat het grof huisvuil uit metaal, hout en textiel. Deze componenten lenen zich goed voor hergebruik. De jaarlijks vrijkomende, hoeveelheid grof huisvuil in Limburg bedraagt ca. 22.000 m³ (1979). Hergebruik wordt op sommige plaatsen bevorderd door bij het aanbieden van grof huisvuil op stortplaatsen of overlaadstations de voor hergebruik geschikte materialen te scheiden van het te storten afval.

De hoeveelheid grof huisvuil die ter verwerking wordt aangeboden kan aldus - zeker gelet op de samenstelling - aanzienlijk worden verkleind. Voor wat betreft de doelstellingen van het provinciaal beleid ten aanzien van de verwijdering van grof huisvuil kan worden aangesloten bij hetgeen terzake van de verwijdering van huishoudelijke afvalstoffen is gesteld.

6.5. Bedrijfsafval

A. artikel 25 - afval

Het afval van bedrijven, dat samen met het huishoudelijk afval wordt verwerkt, kan qua aard en samenstelling, voor een belangrijk deel gelijk worden gesteld met het huishoudelijk afval (b.v. kantoor- en kantineafval). Voor een ander deel gaat de vergelijking met grof huisvuil op.

Voor het overige (ca. 20%) bestaat het bedrijfsafval voornamelijk uit verpakkingsmaterialen (papier/karton, kunststoffen, hout).

Ingedeeld naar (komende) categorieën van de Afvalstoffenwet betreft het agrarisch afval, zuiveringsslib, plantsoenafval en markt- en veegvuil.

De Limburgse hoeveelheden worden geschat op ca. 490.000 m³ per jaar.

Om de mogelijkheden tot hergebruik goed te kunnen beoordelen is meer inzicht in de samenstelling van het bedrijfsafval nodig. Deze samenstelling zal overigens van plaats tot plaats, al naar gelang het type bedrijven, sterk kunnen verschillen.

B. Overig bedrijfsafval

Alhoewel in dit plan de aandacht daar niet in de eerste plaats op is gericht, moet erop worden gewezen dat een aanzienlijke hoeveelheid bedrijfsafvalstoffen afzonderlijk wordt verwerkt via de methode van gecontroleerd storten, alsook wordt verwerkt met bouw- en sloopafval.

Van het gestorte bedrijfsafval in deze provincie wordt zelfs het merendeel verwerkt op de afzonderlijke - particuliere - stortplaatsen.

Deze afzonderlijk verwerkte stromen bestaan onder andere uit steenachtige afvalstoffen, gips, steenwol en vliegas en worden, verspreid over de gehele provincie, verwerkt in particuliere groeven ter voldoening aan opvolverplichtingen, dan wel op maaiveld onder landschappelijke inpassing gestort.

Er zullen meer gegevens verkregen dienen te worden omtrent de samenstelling van het bedrijfsafval, afzonderlijk of met andere categorieën afvalstoffen gestort. Deze gegevens zullen de basis dienen te vormen waarop het beleid, gericht op de continuïteit der verwerking en de bevordering van het hergebruik zal worden gevoerd.

Het opzetten van een goed registratiesysteem voor verwerkte hoeveelheden, de samenstelling, de aard, de herkomst etc. zal derhalve op korte termijn zijn beslag dienen te krijgen.

Thans kan reeds worden geconstateerd dat een toename van de gescheiden inzameling van componenten uit bedrijfsafval om diverse redenen voor de hand liggend is.

Zo zal gescheiden inzameling in veel gevallen

- a. betrekkelijk eenvoudig te realiseren zijn, waarmee de kans op een goede kwaliteit secundaire grondstoffen vergroot wordt;
- b. zal gebruik kunnen worden gemaakt van inzamelfaciliteiten voor huishoudelijk afval en
- c. zal bij de keuze voor alternatieve verwerkingsmethoden vanwege de hogere verwerkingsprijs, de behoefte tot gescheiden inzameling uit kostenoverwegingen toenemen.

6.6. Bouw- en sloopafval

Een aantal componenten uit bouw- en sloopafval wordt nu reeds tijdens het slopen voor een belangrijk gedeelte afgescheiden om vervolgens te worden hergebruikt.

(Naar schatting alle koper, lood, zink, 90% van het ijzer en 20% van het hout).

De mogelijkheden voor scheiding aan de bron kunnen aanzienlijk verbeterd worden.

Belangrijke componenten zoals puin, beton, hout, kunststof en metalen kunnen voor een groot deel apart worden gehouden (een volledige scheiding is niet te realiseren, b.v. ten gevolge van bekledingslagen en afwerkingen). Scheiding bij de bron voor bouw- en sloopafval kan bevorderd worden door:

- a. het zoeken naar meer en hoogwaardiger toepassingsmogelijkheden voor componenten;
- b. bij het ontwerp en de bouw reeds rekening te houden met de wens tot gescheiden inzameling, waarbij zowel aan renovatie als sloop gedacht moet worden (lange termijn effect);
- c. de methode voor (selectief) slopen aan te passen en te verbeteren.
- d. regels stellen met betrekking tot de bestemming van bouw- en sloopafval.

De belangstelling van industriële zijde om op commerciële basis bouw- en sloopafval op te werken tot secundaire grondstoffen is groeiende.

Het provinciaal bestuur zal dergelijke initiatieven door middel van haar vergunningenbeleid op basis van de Afvalstoffenwet stimuleren en ondersteunen, mits er redelijke garanties zijn voor de levensvatbaarheid en de continuïteit van deze projecten en de vrijkomende hoeveelheden op adequate en op milieuhygiënisch verantwoorde wijze kunnen worden aangepakt. Dit zal in het algemeen slechts het geval zijn indien een zo groot mogelijke hoeveelheid bouw- en sloopafval van een zo breed mogelijke samenstelling ter beschikking van de betrokken industrieën komt.

Van de gemeenten wordt verwacht dat ook zij, met de hen ten dienste staande instrumenten, het hergebruik van bouw- en sloopafval zo veel mogelijk zullen stimuleren.

Het mes snijdt hierbij aan twee kanten, immers hergebruik van bouw- en sloopafval vermindert de afvalstoffenstroom maar ook het gebruik van primaire grondstoffen, zoals grind.

Aan de andere kant kan een aanzienlijke vermindering van de hoeveelheid definitief te storten bouw- en sloopafval gevolgen hebben voor de mogelijkheden van het gebruik daarvan op gecontroleerde stortplaatsen en het tempo waarin bestaande groeven kunnen worden aangevuld. Deze gevolgen dienen te worden geaccepteerd. Overigens komt er nog steeds een aanzienlijk deel van het afval voor dit doel ter beschikking.

Het provinciaal bestuur gaat voor wat betreft de verwijdering van bouw- en sloopafval uit van de volgende doelstellingen:

- hergebruik van bouw- en sloopafval bevordert een vermindering van de uiteindelijk te storten hoeveelheid en het beperkt het gebruik van primaire grondstoffen en dient uit dien hoofde te worden bevorderd.
- verschillende (overheids)instanties kunnen hieraan een bijdrage leveren. De provincie zal met de haar ten dienste staande middelen het hergebruik van bouw- en sloopafval zo

veel mogelijk bevorderen, waarbij de voorkeur wordt gegeven aan initiatieven die leiden tot een afdoende en milieuhygiënisch verantwoorde aanpak van het hergebruiks-vraagstuk.

6.7. Korte samenvatting van de doelstellingen

Huishoudelijke afvalstoffen:

- Schaalvergroting van de intergemeentelijke samenwerking via 8 samenwerkingsverbanden in de planperiode, tot 4 mogelijkerwijze 2 van die verbanden op langere termijn.
- Keuze van verwerkingsmethode(n) op basis van een integrale belangenafweging.
- Verdere opvoering van gescheiden inzameling, gekoppeld aan intensivering van het onderzoek naar de afzetmogelijkheden van her te gebruiken afvalstoffen.

Grof huisvuil:

- Onderzoek bevorderen naar de samenstelling van de afvalstromen en de mogelijkheden van hergebruik door middel van scheiding aan de bron.

Bedrijfsafval:

- Onderzoek bevorderen naar de samenstelling, hoeveelheden en aard van het bedrijfsafval dat tesamen met huishoudelijk afval en/of bouw- en sloopafval alsook afzonderlijk wordt verwerkt, met het oog op de continuïteit der verwerking en de mogelijkheden van hergebruik door scheiding aan de bron.

Bouw- en sloopafval:

- Bevorderen hergebruik door steun aan initiatieven ter zake die een adequate en milieuhygiënisch verantwoorde aanpak kunnen garanderen.

7. INSTRUMENTARIUM

7.1. Inleiding

Het ter beschikking staande instrumentarium voor de uitvoering van een provinciaal afvalstoffenbeleid kan ruwweg worden verdeeld in vier groepen van instrumenten:

- fysieke reguleringen;
- bestuurlijke regelingen;
- financiële bevoegdheden;
- voorlichting en educatie;

Onder fysieke reguleringen moeten worden verstaan voorschriften en normen, waarmee de afvalstoffenverwerking daadwerkelijk gereguleerd kan worden.

Deze voorschriften en normen kunnen zijn neergelegd in wetten, verordeningen en vergunningen, waardoor ze afdwingbaar zijn, maar ze kunnen ook deel uitmaken van richtlijnen of afspraken met een minder formeel karakter.

Bestuurlijke regelingen zijn afspraken of overeenkomsten tussen overheden onderling dan wel met derden.

Onder financiële bevoegdheden worden verstaan bevoegdheden tot het opleggen van heffingen of het verlenen van subsidies, schadevergoedingen e.d.

Voorlichting en educatie tenslotte zijn indirecte maatregelen, welke tot een gedragsbeïnvloeding kunnen leiden.

7.2. Het instrumentarium

Voor de fysieke regulering van de afvalstoffenverwijdering worden thans regels gesteld ten aanzien van de inzameling van het afval en de aanleg, inrichting en exploitatie van stortplaatsen.

Instrumenten hiertoe zijn:

- vergunningen ingevolge gemeentelijke verordeningen zoals inzamelverordeningen en algemene politievoorordeningen.
- vrijstellingen op grond van de provinciale verordening op opslagplaatsen en de provinciale grondwater verordening voor zover de bepalingen van die regeling en na het van kracht worden van de desbetreffende bepalingen van de Afvalstoffenwet van kracht blijven;
- vergunningen op grond van de milieuhygiënische wetgeving (Hinderwet, Wet Luchtverontreiniging e.d.).

Bestuurlijke regelingen zijn nodig om tot de nodige bestuurlijke samenwerking te komen en de exploitatie van stortplaatsen te regelen.

Instrumenten hiertoe zijn:

- gemeenschappelijke regelingen op basis van de Wet Gemeenschappelijke regelingen.
- bestuursovereenkomsten met een meer vrijblijvend karakter, tot stand gekomen in gezamenlijk overleg.
- privaatrechtelijke overeenkomsten tussen overheidsinstanties en derden.

De financiering van de afvalverwerking kent een eigen regime.

De instrumenten zijn:

- het opstellen van begrotingen;
- de goedkeuring van begrotingen;
- het verlenen van subsidies;
- het heffen van stortrechten.

De instrumenten, waarmee voorlichting en educatie kunnen worden bedreven zijn zeer talrijk.

Met de totstandkoming van de Afvalstoffenwet is een modern en adequaat instrumentarium voor het voeren van een afvalstoffen-beleid ter beschikking gekomen. De toepassing van de provinciale verordening op opslagplaatsen dient daarmee in ieder geval voor wat betreft de verwerkingsinrichtingen voor afvalstoffen, te worden bijgesteld. De overige bestaande instrumenten blijven goeddeels van kracht. De Afvalstoffenwet voegt daar de volgende instrumenten aan toe.

Voor wat betreft het vergunningenstelsel der afvalstoffenwet zij - vooruitlopend op de opmerkingen daarover in het na-volgende - erop gewezen dat het zich mede uitstrekt over de verontreinigingsaspecten die door de Hinderwet en de Wet inzake de luchtverontreiniging worden bestreken.

Artikel 40 der Afvalstoffenwet spreekt over het criterium van "de bescherming van het milieu" bij de overweging of de vergunning aldan niet kan worden verleend. Dit criterium omvat zowel de aspecten van de Hinderwet en de Wet inzake de luchtverontreiniging als ook in elk geval het belang van de doelmatige organisatie van de afval verwijdering, belangen van landschappelijke, natuurwetenschappelijke en biologische aard, het belang van de omgeving in recreatief opzicht en de betekenis van de omgeving als woonmilieu.

Aldus heeft het provinciaal bestuur bij de vergunningverlening voor afvalverwerkingsinrichtingen een ruime beoordelingsmarge. Uiteraard zal dat bestuur daarbij de beleidsuitspraken in het afvalstoffenplan in acht moeten nemen.

Het geïntegreerde systeem betekent dat in de toekomst voor de oprichting enz. van zo'n inrichting geen hinderwets- of luchtverontreinigingsvergunning nodig is.

Fysieke reguleringen:

- voor het oprichten of in werking brengen en hebben van inrichtingen voor de verwerking van in hoofdzaak van anderen afkomstige afvalstoffen is een vergunning van Gedeputeerde Staten vereist, waaraan fysieke reguleringen in de vorm van voorschriften kunnen worden verbonden (zie hiervoren);
- de Minister van Volksgezondheid en Milieuhygiëne en Gedeputeerde Staten kunnen in bepaalde gevallen ontheffing verlenen van bepalingen in de wet;
- elke provincie dient een plan vast te stellen inzake de verwijdering van huishoudelijke afvalstoffen, grof huisvuil, de van bedrijven afkomstige afvalstoffen die tezamen met het huishoudelijk afval worden verwerkt en bouw- en sloopafval;
- de gemeenten dragen zorg voor de verwezenlijking van het provinciale plan;

- de gemeenten dienen verordeningen op te stellen inzake de afgifte door burgers van huishoudelijke afvalstoffen en grof huisvuil.

Bestuurlijke regelingen:

- in het provinciaal plan dienen samenwerkingsgebieden voor het gehele grondgebied van de provincie te worden aangewezen;
- de besturen van de in een samenwerkingsgebied gelegen gemeenten dragen op grond van de afvalstoffenwet zorg voor de verwezenlijking van hetgeen het plan ten aanzien van het gebied bevat.

Financiële bevoegdheden:

- er kan een gemeentelijke reinigingsbelasting ingevoerd worden in die gebieden, waarvoor een ophaaldienst voor huishoudelijke afvalstoffen is voorzien;
- Gedeputeerde Staten heffen leges terzake van de vergunningverlening op grond van de Afvalstoffenwet;
- vergunninghouders moeten aan het rijk heffingen betalen voor door de Centrale Overheid en de provincie te nemen maatregelen;
- ter financiering van kosten van maatregelen voor specifieke afvalstoffen, zoals autowrakken, kunnen door het rijk productheffingen worden opgelegd.
- heffingen kunnen door het rijk worden opgelegd om te komen tot een beperking van het ontstaan van afvalstoffen.
- overigens gelden ook voor de toekomst de financiële instrumenten, zoals die eerder zijn genoemd.

7.3. Taakverdeling.

De Afvalstoffenwet legt speciale bevoegdheden bij elk van de drie overheidsniveaus rijk, provincies en gemeenten. Een goede taakafbakening en -verdeling is derhalve noodzakelijk. Een goede samenwerking tussen de gemeenten in de samenwerkingsgebieden onderling, tussen de samenwerkingsgebieden en de provincie en tussen de provincie en het rijk zal nodig zijn. Voor de provincie is het opstellen en uitvoeren van het afvalstoffenplan en het verlenen van vergunningen op grond van de Afvalstoffenwet een hoofdtaak. Bij de uitvoering van het plan spelen de samenwerkingsgebieden en de daarin liggende gemeenten een belangrijke rol.

Van de Inspectie Volksgezondheid mag deskundige begeleiding en advies verwacht worden.

Particuliere instellingen kunnen een bijdrage leveren aan het verwezenlijken van de doelstellingen door het (laten) uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek of het meewerken aan de afvalstoffenverwijdering.

In hoofdstuk 8 (programma) zal nader worden aangegeven op welke wijze het provinciaal bestuur van Limburg van de bestaande en toekomstige instrumenten gebruik zal (gaan) maken en op welke wijze de gemeentebesturen daarbij met het hun toegewezen instrumentarium zullen assisteren bij de vormgeving en verdere uitwerking van het afvalstoffenbeleid. Uiteraard zal zoveel mogelijk rekening worden gehouden met de onderscheiden gemeentelijke identiteit en de beleidsvrijheid der gemeentebesturen waarmee deze tot uitdrukking kan worden gebracht.

8. PROGRAMMA.

8.1. Inleiding.

In paragraaf 3.5. is omschreven hetgeen het provinciale afvalstoffenplan op basis van de Afvalstoffenwet dient te omvatten.

Voorzover de te verstrekken informatie van cijfermatige en kartografische aard is, is deze te vinden in de bijlagen, een en ander conform de richtlijn terzake.

In dit hoofdstuk worden de voor ogen staande activiteiten in de planperiode en op middellange termijn geschetst. Onderscheid is gemaakt tussen onderzoeksactiviteiten en uitvoeringsmaatregelen.

8.2. Activiteiten tijdens de planperiode.

8.2.1. Onderzoeksactiviteiten.

- Algemeen.

De onderzoeksactiviteiten zullen in algemene zin gericht dienen te zijn op de realisering van een verdergaande vorm en hergebruik van afvalstoffen dan thans het geval is. De bevordering van de continuïteit der afvalverwerking en de stimulering van de oprichting van verwerkingsinrichtingen die voldoen aan de beleidsuitgangspunten van dit plan alsmede de planning van de benodigde verwerkingscapaciteit op langere termijn zal daarbij tevens aan de orde gesteld dienen te worden. De samenwerkingsverbanden zullen een belangrijke rol spelen bij de onderzoeken naar de locaties van de inrichtingen. Voor wat betreft de afwerking van de diverse stortplaatsen zal onderzoek moeten worden uitgevoerd naar de mogelijke 2e functie die zij kunnen gaan vervullen.

Onderzoek zal zich ook moeten concentreren rond de gecombineerde verwerking van meerdere categorieën afvalstoffen. Zo zal bij het opzetten van plannen voor verwerkingsinrichtingen aandacht moeten worden geschonken aan de mogelijkheid om tevens in secundaire zin andere afvalstoffen te verwerken waarbij wordt gedacht aan agrarisch afval, onderdelen van autowrakken, zuiveringsslib c.q. mestoverschotten en eventueel (licht-)chemisch afval.

- Huishoudelijke afvalstoffen en grof huisvuil.

In paragraaf 6.2. zijn omvang en inhoud van de in gang zijnde studie geschetst. Er wordt naar gestreefd dat deze studie in de planperiode wordt afgerond en dat op basis daarvan aan het einde van de planperiode definitief voor één (of meer) verwerkingsmethoden kan worden gekozen, die beter aansluit(en) bij de uitgangspunten van de Afvalstoffenwet en een grotere mate van hergebruik van deze afvalstoffen kan bewerkstelligen.

De uiteindelijke keuze van het (de) op langere termijn toe te passen afvalverwerkingssyste(e)m(en) zal bij de eerste herziening van dit plan aan de orde dienen te komen. Het onderzoek zal met name gericht moeten zijn op de afzetmogelijkheden van componenten uit het afval en de technische en financiële implicaties van een andere wijze van afvalverwerking. Een integrale belangenafweging zal aan de keuze ten grondslag moeten liggen.

Voor het tegelijk met de huishoudelijke afvalstoffen te verwerken bedrijfsafval geldt bovendien dat nadere gegevens dienen te worden verkregen omtrent hoeveelheden, samenstelling, aard, herkomst, etc..

Het onderzoek dat daartoe dient te worden verricht zal de basis vormen voor het - op hergebruik gericht - te voeren beleid.

- Bouw- en sloopafval.

Van de toepassingsmogelijkheden van voor hergebruik geschikt gemaakt bouw- en sloopafval is reeds veel bekend. Van belang is het op gang komen van onderzoek naar de mogelijkheden om bij het ontwerp en de bouw reeds met hergebruik van de gebruikte materialen rekening te houden, alsook naar de verbetering en aanpassing van sloopmethoden en het gebruik van deelstromen.

De resultaten van het landelijk onderzoek terzake worden afgewacht.

- Bedrijfsafval.

Zoals in paragraaf 6.5. is aangegeven is het gewenst meer inzicht te verkrijgen in de samenstelling, de hoeveelheden, en de aard van de bedrijfsafvalstoffen die samen met huishoudelijk afval en bouw- en sloopafval doch ook afzonderlijk worden verwerkt door middel van gecontroleerd storten. Het onderzoek dient zich te richten op zowel de mogelijkheden van hergebruik van deze afvalstoffen alsook op de bevordering van de continuïteit der verwerking. Bij de eerste herziening van het plan zullen dan meer dan concrete gegevens voorhanden zijn ten behoeve van de nadere uitwerking van het voor langere termijn te voeren beleid.

- Uitvoering van de verschillende onderzoeken:

Het initiatief voor het entameren (zelf of bij anderen) van genoemde onderzoeken zal voornamelijk van de provincie uitgaan.

Het onderzoek dat de provincie entameert zal worden begeleid door de Werkgroep Onderzoek Afvalverwerking Limburg met inschakeling van de Provinciale Waterstaat, de Provinciale Planologische Dienst, en zonodig andere instanties.

De provincie zal het onderzoek voorfinancieren; mogelijk kan op het rijksheffingenfonds een beroep worden gedaan.

De onderzoekswerkzaamheden die resulteren in de verkrijging van nadere gegevens omtrent het met huishoudelijk afval te verwerken bedrijfsafval omtrent de lokatie van stortplaatsen de 2e functie van afgewerkte stortplaatsen en de gecombineerde verwerking van afvalstoffen zullen door of vanwege de samenwerkingsverbanden dienen te worden uitgevoerd. De provincie zal daarbij een vooral begeleidende rol spelen.

8.2.2. Uitvoeringsactiviteiten.

A. Samenwerkingsgebieden voor de verwijdering van huishoudelijke afvalstoffen, daarmee te verwerken bedrijfsafval en grof huisvuil.

Ingevolge artikel 16 der Afvalstoffenwet dienen de besturen van de in een samenwerkingsgebied gelegen gemeenten, binnen een jaar nadat het afvalstoffenplan is goedgekeurd, gezamenlijk een regeling ter uitvoering van dat plan te treffen.

In dit plan worden een achttal gebieden in de provincie aangewezen ten aanzien waarvan een dergelijke regeling dient te worden getroffen.

Bij de aanwijzing is zowel rekening gehouden met de bestaande vrij recentelijk tot stand gekomen samenwerking op afvalverwijderingsgebied, alsook wordt de aanzet gedaan om te komen tot de voor de toekomstige verwijdering zeer noodzakelijk schaalvergroting. Die schaalvergroting zal dan in de volgende planperiode - na 1985 dus - haar beslag dienen te krijgen, doch zal niettemin reeds in de periode tot de herziening van dit plan in vergaande mate moeten worden voorbereid. De huidige stap naar acht samenwerkingsgebieden dient dan ook te worden beschouwd als tussenfase naar een situatie van vier of mogelijk twee samenwerkingsgebieden op lange(re) termijn.

Bijlage J bevat een overzicht van de te vormen acht samenwerkingsgebieden en de daarin participerende gemeenten. De samenwerkingsgebieden vallen voor de planperiode samen met de verwerkingsgebieden.

In de bijlagen N 1 t/m 57 wordt een overzicht gegeven van de ligging van de bestaande stortplaatsen waarvoor per 1 januari 1980 (peildatum) vrijstellingen op grond van de Verordening op Opslagplaatsen in Limburg golden, aangevuld met de lokaties waarvoor in de periode 1 januari 1980 tot en met 31 december 1981 vrijstellingen werden verleend c.q. eerder verleende vrijstellingen werden geweigerd.

Tevens wordt op die bijlagen indikatief aangegeven waar uitbreidingsmogelijkheden zijn. Uiteraard kunnen de geïndiceerde uitbreidingen eerst op basis van de Afvalstoffenwet worden gerealiseerd nadat daarvoor de vergunningsprocedure op grond van die wet is doorlopen.

De bij de vergunningverlening te verrichten toetsing aan het plan zal tevens een afweging impliceren van alle bij het gebruik van de stortlokatie relevante belangen.

Beschrijving van de samenwerkingsgebieden.

Samenwerkingsgebied 1.

Dit gebied omvat de gemeenten Mook en Middelaar en Gennep. De in 1979 in het samenwerkingsgebied verwerkte hoeveelheden afvalstoffen ex art. 4, 17 en 25 bedroegen:

huishoudelijke afvalstoffen (artikel 4)

	1.400 m3 vast afval
grof huisvuil (artikel 17)	600 m3 vast afval
met huishoudelijk afval verwerkt	
bedrijfsafval (artikel 25)	300 m3 vast afval

Voor de verwerking werd gebruik gemaakt van de gemeentelijke stortplaats te Mook. Deze stortplaats (aan de Groesbeekseweg) wordt aangewezen als verwerkingsplaats voor genoemde categorieën afvalstoffen. De stortplaats had per peildatum een capaciteit van 350.000 m3 en biedt tot ruim na 1990 de mogelijkheid tot verwerking van deze hoeveelheden afvalstoffen. (Zie bijlagen J, K, L, N 1 en 2, O, P en Q).

Samenwerkingsgebied 2.

Het tweede samenwerkingsgebied omvat het grondgebied van de 16 gemeenten, die sinds 1975 op tal van terreinen reeds samenwerken in het gewest Noord-Limburg, zijnde: Bergen, Meerlo-Wanssum, Venray, Broekhuizen, Arcen en Velden, Grubbenvorst, Horst, Sevenum, Meyel, Maasbree, Venlo, Tegelen, Belfeld, Beesel, Kessel en Helden.

De in 1979 in dit samenwerkingsgebied verwerkte hoeveelheden afvalstoffen ex art. 4, 17 en 25 bedroegen:

huishoudelijke afvalstoffen (artikel 4)

	55.150 m3 vast afval
grof huisvuil (artikel 17)	4.300 m3 vast afval
met huishoudelijk afval verwerkt	
bedrijfsafval (artikel 25)	12.200 m3 vast afval

Voor de verwerking werd gebruik gemaakt van 14 gemeentelijke stortplaatsen. De regionale stortplaats te Horst/Sevenum (Zuringspeel) wordt aangewezen voor de verwerking van de genoemde categorieën afvalstoffen.

Dit houdt in dat de andere stortplaatsen zullen dienen te worden afgewerkt. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de in verband hiermee, te treffen afwerkingsmaatregelen.

Afwerking bestaande stortplaatsen.

Gemeente	(Nos. N bijlagen)	capaciteit 1-1-1980	einddatum
Bergen	(7)	3.500	medio 1981
Maasbree	(18)	26.000	1 januari 1982
Arcen	(8)	11.000	medio 1981
Grubbenvorst	(14)	6.000	1 januari 1982
Meyel	(22)	7.500	1 januari 1982
Belfeld	(25)	6.000	1 januari 1982
Grubbenvorst	(13)	26.000	1 januari 1983
Kessel	(23)	35.000	mei 1982
Beesel	(26)	-	1 januari 1981
Venray	(9)	-	1 januari 1982
Helden	(20)	-	1 januari 1981
Helden	(21)	-	1 januari 1981
Horst	(17)	-	1 januari 1981

De regionale stortplaats "Zuringspeel" bevat per peildatum 1-1-1982 een capaciteit op basis van de verleende vergunningen van 1.000.000 m3. Het gebied voldoet mede vanwege het feit dat boven het maaiveld wordt gestort, aan de fysische condities om voor langere termijn de afvalverwerking veilig te stellen. Onderzocht moet worden in de eerste planperiode of deze veiligstelling in bestuurlijk opzicht kan worden ondersteund. (zie bijlagen J, K, L, N 1 en 6, O, P en Q).

Samenwerkingsgebied 3.

Dit samenwerkingsgebied omvat de gemeenten Weert, Nederweert, Stramproy, Hunsel, Grathem (kerkdorpen Kelpen en Oler) en de Noord-Brabantse gemeenten Maarheeze en Budel.

De in 1979 in dit samenwerkingsgebied verwerkte hoeveelheden afvalstoffen ex art. 4, 17 en 25 bedroegen:

huishoudelijke afvalstoffen (artikel 4)	25.400 m3 vast afval
grof huisvuil (artikel 17)	3.500 m3 vast afval
met huishoudelijk afval verwerkt bedrijfsafval (artikel 25)	70.000 m3 vast afval

Voor de verwerking van deze afvalstoffen wordt aangewezen de stortplaats aan de Pastoorshuisweg te Weert.

De capaciteit van deze stortplaats is op basis van verleende vergunningen van dien aard dat tot na 1990 in verwerking kan worden voorzien.

In 1979 werd in het gebied, naast deze stortplaats door de gemeente Nederweert een eigen gemeentelijke stortplaats geëxploiteerd ten behoeve van de verwerking van genoemde categorieën afvalstoffen. Deze stortplaats zal afgewerkt dienen te worden, zodanig dat de afvalstoffen per 1 juli 1982 nog slechts bij de regionale stortplaats te Weert kunnen worden aangeboden. (zie bijlagen J, K, L, N 1, 27 en 30, O, P en Q).

Samenwerkingsgebied 4.

Dit samenwerkingsgebied bevat de, het Stadsgewest Roermond vormende, de gemeenten Heythuizen, Roggel, Neer, Baexem, Haelen, Heel en Panheel, Horn, Grathem, (kerkdorp Grathem) Beegden, Thorn, Wessem, Swalmen, Roermond, Herten, Melick en Herkenbosch, Maasbracht, Linne, St. Odiliënberg, Vlodrop, Montfort, Posterholt, Stevensweert, Ohé en Laak en Echt.

De in 1979 in dit gebied verwerkte hoeveelheden afvalstoffen ex artikel 4, 17 en 25 bedroegen:
huishoudelijke afvalstoffen (artikel 4)

	34.300 m3 vast afval
grof huisvuil (artikel 17)	3.700 m3 vast afval
met huishoudelijk afval verwerkt	
bedrijfsafval (artikel 25)	59.200 m3 vast afval

Voor de verwerking van deze afvalstoffen werd gebruik gemaakt van de groeve te Linne/Montfort. Deze groeve wordt aangewezen als centrale verwerkingsplaats. De groeve had per peildatum een restcapaciteit van 500.000 m3 en kan tot 1 januari 1983 in de behoefte voorzien. Ter plaatse zijn nog uitbreidingsmogelijkheden voor de korte periode (tot einde planperiode) voorhanden, terwijl de mogelijkheden tot continuering van de afvalverwerking op langere termijn in onderzoek zijn en zich nog in de fase van bestuurlijk overleg bevinden.

De gemeenten in het samenwerkingsgebied verrichten een aantal taken op velerlei terrein sinds 1970 gezamenlijk, onder andere op het gebied van de verwerking van afvalstoffen, sinds 1975 op basis van de Gemeenschappelijke Regeling Stadsgewest Roermond. (zie bijlagen J, K, L, N 1 en 33, O, P en Q).

Samenwerkingsgebied 5.

Dit samenwerkingsgebied omvat de volgende - na uitvoering van de bestuurlijke herindeling Zuid-Limburg gevormde - gemeenten: Susteren, Born, Sittard, Stein, Geleen, Schinnen, Beek, Nuth en Voerendaal.

De in 1979 in dit gebied verwerkte hoeveelheden afvalstoffen ex artikel 4, 17 en 25 bedroegen:
huishoudelijke afvalstoffen (artikel 4):

	55.000 m3 vast afval
grof huisvuil (artikel 17)	5.000 m3 vast afval
met huishoudelijk afval verwerkt	
bedrijfsafval (artikel 25)	110.000 m3 vast afval

Voor de verwerking van deze afvalstoffen werd gebruik gemaakt van de groeve "Nagelbeek" te Schinnen/Nuth.

Deze groeve wordt aangewezen als centrale verwerkingsplaats voor de genoemde categorieën afvalstoffen die in het samenwerkingsgebied vrijkomen.

De groeve had per peildatum een capaciteit van 3.000.000 m3 en biedt tot ruim na 1990 de mogelijkheid tot het verwerken van de in het gebied vrijkomende afvalstoffen.
(zie bijlagen J, K, L, N 1 en 45, O, P en Q).

Samenwerkingsgebied 6.

Dit samenwerkingsgebied omvat de volgende - na uitvoering van de bestuurlijke herindeling Zuid-Limburg gevormde - gemeenten Onderbanken, Brunssum, Heerlen, Landgraaf en Kerkrade.

De in 1979 in dit gebied verwerkte hoeveelheden afvalstoffen ex art. 4, 17 en 25 bedroegen:

huishoudelijke afvalstoffen (artikel 4)

	86.100 m3 vast afval
grof huisvuil (artikel 17)	3.000 m3 vast afval
met huishoudelijk afval verwerkt	
bedrijfsafval (artikel 25)	40.000 m3 vast afval

Voor de verwerking van deze afvalstoffen werd gebruik gemaakt van de groeve "Brunssummerheide" in de gemeente Ubach over Worms, na de bestuurlijke herindeling gemeente Landgraaf. Deze groeve wordt aangewezen voor de centrale verwerking van de in het samenwerkingsgebied vrijkomende hoeveelheden van de genoemde categorieën afvalstoffen.

De groeve bezat per peildatum een capaciteit van 3.700.000 m3 hetgeen ruim voldoende is om de genoemde hoeveelheden tot na 1990 te verwerken.

(zie bijlagen J, K, L, N 1 en 49, O, P, en Q).

Samenwerkingsgebied 7.

Dit samenwerkingsgebied omvat de volgende - na de uitvoering van de bestuurlijke herindeling Zuid-Limburg gevormde - gemeenten Meerssen, Maastricht, Valkenburg aan de Geul, Eijsden, Margraten en Gulpen.

De in 1979 in dit gebied verwerkte hoeveelheden afvalstoffen ex art. 4, 17 en 25 bedroegen:

huishoudelijke afvalstoffen (artikel 4)

	65.000 m3 vast afval
grof huisvuil (artikel 17)	7.900 m3 vast afval
met huishoudelijk afval verwerkt	
bedrijfsafval (artikel 25)	86.000 m3 vast afval

Voor de verwerking van deze afvalstoffen werd gebruik gemaakt van een drietal groeven te Berg en Terblijt, Bunde en Maastricht.

Als centrale verwerkingsplaatsen worden aangewezen de groeve "Lange Akker" te Berg en Terblijt - na de bestuurlijke herindeling gemeente Valkenburg aan de Geul -, de groeve "Kruisberg" te Bunde - na de gemeentelijke herindeling gemeente Meerssen - en de stortplaats "Belvédère" in de gemeente Maastricht. Deze groeven bezitten per peildatum een capaciteit van respectievelijk 300.000 m³, 500.000 m³ en 350.000 m³, hetgeen voldoende is om de in het gebied vrijkomende hoeveelheden van genoemde categorieën afvalstoffen tot het begin van de volgende planperiode (1986) te verwerken.

Na overleg met de betrokken gemeentebesturen en het Samenwerkingsverband Vuilverwijdering Zuidelijk Zuid-Limburg is het provinciaal bestuur gekomen tot de volgende opzet voor wat betreft de afvalverwerking tijdens de planperiode:

- de verwerking in Maastricht (stortplaats Belvédère), waar per peildatum naar bedrijfsafval en bouw- en sloopafval het in het westelijk deel van de stad Maastricht ingezamelde afval wordt verwerkt, wordt aldaar gecontinueerd tot 1 april 1985. Na deze datum wordt de stortplaats gesloten en afgewerkt en wordt het afval ter verwerking aangeboden te Meerssen (stortplaats Kruisberg, Bunde);
- de na de herindeling gevormde gemeente Meerssen blijft het afval totaankvang 1986 verwerken ter stortplaats "Kruisberg" te Meerssen (Bunde);
- de afvalverwerking te Valkenburg aan de Geul (Berg en Terblijt, groeve Lange Akker) door de - na de herindeling gevormde - gemeenten Valkenburg aan de Geul, Gulpen, Margraten, Eijsden en Maastricht (-Oost), wordt aldaar gecontinueerd tot 1 januari 1984; na die datum wordt genoemde stortplaats gesloten en afgewerkt en wordt het afval ter verwerking aangeboden te Meerssen (stortplaats Kruisberg, Bunde);
- in de eerste helft van 1986 wordt de enige in het samenwerkingsgebied no. 7 overgebleven stortplaats "Kruisberg" te Meerssen (Bunde) gesloten; in de tweede helft van dat jaar wordt de stortplaats afgewerkt;
(N.B. zie voor wat betreft het stort-perspectief na de eerste planperiode par. 8.3.2.A, samenwerkingsgebied 3).
(zie bijlagen J, K, L, N 1, 52, 56 en 57, O, P en Q).

Samenwerkingsgebied 8.

Dit samenwerkingsgebied omvat de volgende - na de uitvoering van de bestuurlijke herindeling Zuid-Limburg gevormde - gemeenten Simpelveld, Wittem en Vaals.

De in 1979 in dit gebied verwerkte hoeveelheden afvalstoffen ex art. 4, 17 en 25 bedroegen:
huishoudelijke afvalstoffen (artikel 4)

grof huisvuil (artikel 17)

11.000 m³ vast afval
300 m³ vast afval

Deze afvalstoffen werden verwerkt in de groeve "Overhuizen" der gemeente Bocholtz, na de herindeling gemeente Simpelveld, welke groeve wordt aangewezen als centrale verwerkingsplaats voor de genoemde categorieën afvalstoffen.

De groeve heeft een capaciteit van 100.000 m³ en kan de in het gebied vrijkomende hoeveelheden afvalstoffen tot begin 1985 verwerken.

Nadat de capaciteit van de groeve "Overhuizen" te Simpelveld (Bocholtz) volledig zal zijn benut, zal voor de verwerking van de in dit samenwerkingsgebied vrijkomende afvalstoffen gebruik dienen te worden gemaakt van de voor het samenwerkingsgebied 6 als regionale stortplaats aangewezen groeve "Brunssummerheide" in de gemeente Landgraaf (Ubach over Worms).

(zie bijlagen J, K, L, N 1, 49 en 51, O, P en Q).

B. Verwerking bouw- en sloopafval en bedrijfsafval.

Er zij op gewezen dat op de onder A genoemde gemeentelijke stortplaatsen naast de daar aangegeven hoeveelheden van de drie categorieën afvalstoffen ook bouw- en sloopafval (artikel 26) wordt aangevoerd.

Bij de afwerking van de gemeentelijke stortplaatsen zal, behalve de drie genoemde categorieën afvalstoffen dus ook bouw- en sloopafval vrijkomen, dat alsdan voor de verwerking elders in aanmerking komt.

Aanvoer van bouw- en sloopafval vindt ook plaats bij een aantal particuliere stortplaatsen (groeven) waar het, veelal samen met inerte bedrijfsafvalstoffen en grondspecie, wordt verwerkt meestal ter voldoening aan opvolverplichtingen die opgelegd zijn bij de verlening van ontgrondingsvergunningen. Deze afvalstoffen worden bovendien op één door de overheid beheerde lokatie verwerkt, namelijk in de Wambachgroeve te Tegelen in beheer bij de gemeente Tegelen.

Voor wat betreft de verwerking van het vrijkomende bouw- en sloopafval kan worden gesteld dat per peildatum ca. 20% tezamen met de drie genoemde categorieën afvalstoffen werd verwerkt, terwijl de overige 80% nagenoeg in zijn geheel werd gestort in particuliere groeven.

Het omgekeerde beeld is te zien voor de - voor storten in aanmerking komende - bedrijfsafvalstoffen waarvan het merendeel van de vrijkomende hoeveelheden afzonderlijk wordt gestort en van het overige (<50%) deel ongeveer 80% met huishoudelijk afval, dus als "artikel 25 - afval", en 20% met bouw- en sloopafval wordt verwerkt.

Onderstaande tabel bevat een overzicht van de tot 1 januari 1985 af te werken particuliere stortplaatsen waar tot dat tijdstip bouw- en sloopafval en bedrijfsafval worden verwerkt.

Samenwerkings- gebied.	Gemeenten	(Nos. N- bijlagen)	per 1-1-1980 capaciteit	einddatum
1	Gennep	(5)	80.000	1 januari 1984
2	Venray	(10)	24.000	1 januari 1981
3	Nederweert	(28)	1.000	1 januari 1981
3	Weert	(32)	"	1 januari 1981
3	Weert	(31)	19.500	1 januari 1984
5	Beek	(40)	5.000	1 januari 1981
5	Urmond	(36)	350.000	1 juli 1984
5	Oirsbeek	(47)	12.000	1 januari 1983
5	Stein	(38)	60.000	1 januari 1984
5	Spaubeek	(43)	35.000	1 januari 1985
6	Brunssum	(48)	155.000	1 januari 1985

Bij het opstellen van dit afwerkingsprogramma is voor wat betreft de te verwachten hoeveelheden bouw- en sloopafval gerekend met een gemiddeld terugwinningspercentage van 50%. De einddatum van de stort-activiteiten is op basis van de alsdan resterende hoeveelheden bepaald.

Uitgaande van de gegevens over 1979 betekent dit, dat binnen de grenzen van dit afwerkingsprogramma in de planperiode ca. 350.000 m3 bouw- en sloopafval jaarlijks in beginsel ter beschikking staat van de recuperatie-industrie.

Na sluiting van deze stortplaatsen zullen de dan vrijkomende hoeveelheden bouw- en sloopafval en bedrijfsafvalstoffen, voor zover niet voor hergebruik of verwerking anderszins in aanmerking komend, ter regionale en de nog niet afgebouwde particuliere stortplaatsen ter verwerking worden aangeboden.

Bijlage U2 bevat een overzicht van particuliere stortplaatsen van bouw- en sloopafval en bedrijfsafval na 1985.

Door een drietal bedrijven is een gezamenlijk plan in voorbereiding voor het opzette van een "recyclingsplan-" voor bouw- en sloopafval in Limburg dat past in het in par. 6.6. geschetste voorgenomen beleid t.a.v. de toekomstige verwerking van bouw- en sloopafval.

Men is voornemens in vijf jaren tijds een tweetal installaties operationeel te doen zijn voor de verwerking van nagenoeg het gehele jaaraanbod in de provincie. Het provinciaal bestuur heeft zich achter deze integrale aanpak, die wildgroei van milieuhygiënisch minder verantwoorde en ondoelmatige initiatieven uitsluit en ook overigens

aan de geschetste beleidsuitgangspunten voldoet, gesteld en haar medewerking toegezegd.

Enerzijds kan dit hergebruik leiden tot een verlaging van het tempo van de productie van primaire grondstoffen, met name grind, anderzijds betekent het een vermindering van te storten afvalstoffen.

Dit wil overigens nog niet zeggen dat geen ruimte zou bestaan voor meer kleinschalige initiatieven, mits deze voldoen aan de milieuhygiënische criteria en die van doelmatigheid en ook overigens passen binnen het in hoofdstuk 6 aangegeven beleid in deze.

C. Zuiveringsslib.

Tijdens de planperiode moet er verhoogde aanvoer van biologisch zuiveringsslib op de regionale stortplaats worden verwacht. I.v.m. de aanscherping der normen voor de afzet van dit zuiveringsslib, als gevolg van het tot de vaststelling van het provinciale "slibplan" te voeren interim-beleid, zal een grotere hoeveelheid slib alleen nog maar voor verwerking ter stortplaats in aanmerking komen. In de toekomst zal op basis van de huidige cijfers een hoeveelheid van maximaal 3.500 ton per jaar op de regionale stortplaatsen ter verwerking worden aangeboden.

D. Relevante bijlagen.

Bijlage O bevat een overzicht per 1 januari 1980 van de stortplaatsen in deze provincie met de aanduiding der bestaande en toekomstige regionale stortplaatsen, de samenwerkingsgebieden waarin deze zullen zijn gelegen, de in 1979 aangevoerde hoeveelheden afvalstoffen en de capaciteit per 1 januari 1980.

In bijlage P is een overzicht opgenomen van het afwerkingsprogramma der gemeentelijke en particuliere stortplaatsen. Bijlage Q geeft een overzicht van de gemeenten, met vermelding van de jaartallen waarin in het recente verleden samenwerking is aangegaan op het terrein van de afvalverwijdering en geeft tevens per gemeente aan in welk jaar nieuwe verwerkingsgebieden dienen te worden gevormd.

8.3. Activiteiten op middellange termijn.

8.3.1. Onderzoeksactiviteiten.

Na afronding van het onderzoek door de Werkgroep Onderzoek Afvalverwerking Limburg naar de voor Limburg meest geschikte wijze van afvalverwerking in de planperiode en invoering van het verwerkingssysteem, zal op de middellange termijn het gekozen systeem moeten worden geëvalueerd en - waar mogelijk - geoptimaliseerd.

Het hiervoor benodigde onderzoek zal in gang moeten worden gezet. Daarbij dienen de technologische ontwikkelingen op afvalverwerkingsgebied te worden betrokken.

Eventueel zal ook verdergaand onderzoek moeten worden verricht naar de mogelijkheden om afvalstoffen bij de recuperatie-industrie af te zetten.

8.3.2. Uitvoeringsactiviteiten.

Mede op basis van verkregen onderzoeksresultaten zullen in het uitvoerende vlak de volgende activiteiten moeten plaatsvinden.

A. Samenwerkings- en verwerkingsgebieden voor de verwijdering van huishoudelijke afvalstoffen, daarmee te verwerken bedrijfsafval en grof huisvuil.

Samenwerkingsgebieden.

Overeenkomstig de in dit plan neergelegde beleidsintentie zal op middellange termijn - waaronder wordt verstaan de termijn 1985-1990 - de concentratie van samenwerkingsgebieden gaan leiden tot de vorming van vier samenwerkingsgebieden: één voor Noord-Limburg, één voor Midden-Limburg, één voor Westelijk en één voor oostelijk-zuid-Limburg. Op lange termijn dus na 1990 zou zelfs gedacht kunnen worden aan de vorming van twee of zelfs de aanwijzing van de gehele provincie als één samenwerkingsgebied. Deze ontwikkeling zal dan haar noodzaak mede dienen te vinden in de uitvoering van vërgaande terugwinningstechnieken.

Vooralsnog echter wordt als meest bereikbare en ook meest wenselijke oplossing voor het verwijderingsvraagstuk op middellange termijn de vorming van vier samenwerkingsgebieden voorgestaan.

Daartoe zouden de in de aanvang van de 1e planperiode gevormde samenwerkingsgebieden vergroot dienen te worden in dier voege, dat, rekening houdend met evenredige inwonertallen, de volgende samenwerkingsgebieden ontstaan:

Samenwerkingsgebied 1 (Noord-Limburg), bestaande uit een

samenvoeging van de gebieden:

- Mook en Middelaar en Gennep (oud no. 1);
- het Gewest Noord-Limburg (oud no. 2).

Voor de verwerking volgens de methode van gecontroleerd storten van de in dit gebied vrijkomende hoeveelheden afvalstoffen in de tweede planperiode komen in beginsel in aanmerking de regionale stortplaats te Mook en Middelaar en de regionale stortplaats Zuringspeel te Horst/Sevenum.

Samenwerkingsgebied 2 (Midden-Limburg), bestaande uit een

samenvoeging van de gebieden:

- Samenwerkingsgebied Weert (oud no. 3);
- Samenwerkingsgebied Roermond (oud no. 4).

Voor de verwerking volgens de methode van gecontroleerd storten van de in dit gebied vrijkomende hoeveelheden afvalstoffen in de tweede planperiode komen in beginsel in aanmerking de regionale stortplaatsen te Weert en Linne/Montfort.

Samenwerkingsgebied 3. (Westelijk Zuid-Limburg),

bestaande uit een samenvoeging van de gebieden:

- Samenwerkingsgebied Westelijke Mijnstreek (oud no. 5);
- Samenwerkingsgebied Westelijk Zuid-Limburg (oud no. 7).

Voor de verwerking volgens de methode van gecontroleerd storten van in dit gebied vrijkomende afvalstoffen in de tweede planperiode, komen in beginsel in aanmerking de groeven te Schinnen/Nagelbeek (bestaande regionale stortplaats) en de Groeve te Valkenburg aan de Geul (Meertens te Vilt).

Samenwerkingsgebied 4. (Oostelijk Zuid-Limburg),

bestaande uit een samenvoeging van de gebieden:

- Samenwerkingsgebied Oostelijke Mijstreek (oud no. 6);
- Samenwerkingsgebied Vaals/Wittem/Simpelveld (oud no. 8).

Voor de verwerking volgens de methode van gecontroleerd storten van de in dit gebied vrijkomende afvalstoffen voor de tweede planperiode komt in beginsel in aanmerking de regionale stortplaats "Brunssummerheide" in de gemeente Landgraaf (Ubach over Worms).

Bijlage R bevat een overzicht van de in de aanvang van de volgende planperiode tot stand te komen samenwerkingsgebieden.

Er zij op gewezen dat de werkzaamheden welke leiden tot deze schaalvergroting van de samenwerking, in belangrijke mate reeds in de eerste periode dienen te worden uitgevoerd, wil aan het vereiste van de Afvalstoffenwet tegemoet worden gekomen.

Immers heeft de wetgever bepaald dat binnen een jaar na de goedkeuring van (de herziening van) het plan, de gemeentebesturen een regeling ter uitvoering dienen te treffen. Dit betekent dat de werkzaamheden in verband daarmee de 1e planperiode gestart, in de aanvang van de 2e planperiode moeten worden afgerond.

Verwerkingsgebieden.

De keuze voor een meer met de uitgangspunten van de Afvalstoffenwet in overeenstemming zijnd afvalverwerkingssysteem kan, afhankelijk van de resultaten van het lopende onderzoek, de afbouw impliceren van bestaande stortplaatsen in die zin, dat voor de - altijd aanwezige - te storten afvalstoffen die stortplaatsen worden aangewezen, die uit een oogpunt van ligging en ondergrond de minste bezwaren met zich mee brengen.

Er dient naar te worden gestreefd dat op middellange termijn uiteindelijk nog slechts een maximum aantal van 6 gecontroleerde stortplaatsen voor huishoudelijk afval c.a. in deze provincie aanwezig is. Daartoe dienen de toekomstige samenwerkingsgebieden 1 en 2 te worden opgesplitst in een viertal verwerkingsgebieden, terwijl de samenwerkingsgebieden 3 en 4 tevens verwerkingsgebieden met elk één gecontroleerde stortplaats vormen.

Bijlage T bevat een overzicht van zowel samenwerkingsgebieden als verwerkingsgebieden alsook van de op middellange termijn resterende regionale stortplaatsen.

Overigens zij erop gewezen, dat, indien andere verwerkingswijzen dan die van gecontroleerd storten in regionaal verband in de toekomst de boventoon zouden gaan voeren, de verwerkingsgebieden daarop dienen te worden afgestemd en de grenzen van de thans geïndiceerde gebieden dus aan heroverweging dienen te worden onderworpen.

De geïndiceerde stortlokaties zijn in zoverre indicatief, dat voor de verwerking van de in het verwerkingsgebied vrijkomende hoeveelheden huishoudelijk afval c.a. andere plaatsen kunnen worden gekozen. Bij deze tijdens de eerste herziening van het plan te heroverwegen keuze zal aan de alsdan geldende inzichten ter zake van het betreffende samenwerkingsverband doorslaggevende betekenis worden toegekend.

Overigens kunnen de geïndiceerde uitbreidingen eerst op basis van de Afvalstoffenwet worden gerealiseerd nadat daarvoor de vergunningsprocedure op grond van die wet is doorlopen. De bij de vergunningverlening te verrichten toetsing aan het plan zal tevens een afweging impliceren van alle bij het gebruik van de stortlokatie relevante belangen.

Bijlage S geeft een overzicht van de geschatte gemiddelde aanvoer van afvalstoffen ex art. 4, 17 en 25 gedurende de tweede planperiode naar de centrale verwerkingsplaatsen.

B. Verwerking van bouw- en sloopafval en bedrijfsafval.

Op middellange termijn zal nog slechts een zeer beperkt gedeelte van het bouw- en sloopafval voor verwerking door middel van gecontroleerd storten in aanmerking komen. Zoals in hoofdstuk 6 is uiteengezet is het beleid bij de verwerking gericht op het hergebruik.

Indien aan dit beleid in de eerste planperiode kan worden vorm gegeven op de voorgenomen wijze waarvoor overigens steun en medewerking vanuit het particuliere bedrijfsleven noodzakelijk is, zal voor de tweede planperiode nog slechts 10 à 20% van de vrijkomende hoeveelheden bouw- en sloopafval (in zuivere vorm, dat wil zeggen zonder grondspecie e.d.) voor verwerking door middel van gecontroleerd storten in aanmerking komen.

De beschikbaarheid van deze niet voor hergebruik in aanmerking komende hoeveelheid zal in de eerste plaats worden aangewend ten behoeve van de verwerking van huishoudelijke afvalstoffen c.a., hetgeen impliceert de afvoer naar regionale stortplaatsen.

Dit betekent tevens dat voor de afwerking van particuliere groeven welke resteren na 1985 (zie bijlage U 1 en 2) of welke in de komende tijd zullen ontstaan, op deze categorie afvalstoffen geen beroep meer kan worden gedaan en dus naar alternatieve opvulmaterialen zal dienen te worden gezocht c.q. de afwerking in de tijd vooruit geschoven zal dienen te worden.

Door het provinciaal bestuur zal in deze, in overleg met de betrokken vergunninghouders naar oplossingen moeten worden gezocht.

C. Invoering afvalverwerkingssystemen.

Na de eerste planperiode waarin met het (de) gekozen afvalverwerkingssyste(e)m(en) is geëxperimenteerd en deze op hun praktische waarde en haalbaarheid zijn getest, zal daadwerkelijke invoering daarvan op middellange termijn zijn beslag dienen te krijgen.

In elk geval dient het in de eerste periode aangevangen onderzoek voldoende materiaal op te leveren om op grond daarvan bij de herziening van het afvalstoffenplan een meer definitieve uitspraak te doen ten aanzien van de op langere termijn te hanteren afvalverwijderingsmethode(n).

Deze uitspraak zal naast de meest verkieslijke wijze van verwerken, tevens een oordeel over de meest gewenste wijze van (gescheiden) inzamelen dienen in te houden.

8.4. Het gebruik van de instrumenten ter uitvoering van het programma.

In hoofdstuk 7 zijn de instrumenten besproken waarvan de diverse overheden zich kunnen bedienen bij de realisering van het beleid, gericht op de doelmatige verwijdering van afvalstoffen.

Thans zal meer in concreto worden aangegeven welke instrumenten voor de doeleinden in programma-verband zullen worden ingezet waarbij tevens wordt aangegeven door welke overheid van welke instrumenten gebruik dient te worden gemaakt.

Voorop zij gesteld dat een aantal instrumenten een als het ware universele werking bezitten. Daaronder wordt verstaan de mogelijkheid om voortdurend en in de meest uiteenlopende situaties van hun werking gebruik te maken. Dit geldt vooral voor het middel van overleg dat een zeer belangrijke, zo niet de meest belangrijke rol speelt bij de concretisering van het programma. Overleg met de gemeentebesturen is zelfs wettelijk voorgeschreven ten behoeve van de totstandkoming van het plan. Het provinciaal bestuur heeft om praktische redenen dit overleg gevoerd op het niveau van gemeentelijke vertegenwoordiging en samenwerking in gewestelijk verband.

Overleg zal noodzakelijk zijn bij het vormgeven en de nadere invulling van de samenwerkingsregelingen zoals in dit plan opgenomen, de situering van nieuwe alsmede de afbouw van bestaande verwerkingsinrichtingen, de invoering van nieuwe verwerkingstechnieken etc.

Aan het overleg wordt ook een belangrijke betekenis toegekend voor wat betreft de wederzijdse informatie en beïnvloeding terzake de beleidsvoering tussen overheidsinstanties aan beide zijde van de landgrens.

Voor zover het betreft grensoverschrijdende invloeden van omvangrijke aard is het rijksniveau naar de mening van het provinciaal bestuur het aangewezen overlegkader. In andere gevallen of ter invulling van internationale afspraken kan het provinciaal bestuur deze rol vervullen. Bij aangelegenheden van meer lokale aard zal het overleg geïnitieerd kunnen worden door de samenwerkingsverbanden die het provinciaal bestuur daarbij betrekken. Behalve overleg zijn voorlichting, informatie en educatie belangrijke instrumenten ter realisering van het beleid, zoals dat in dit plan is neergelegd. Met name ten aanzien van gedrags- en mentaliteitsbeïnvloeding en -ombuiging vervullen deze instrumenten een belangrijke functie.

Hun voortdurende gebruiksmogelijkheid moet dan ook hoog worden gewaardeerd bij de in de eerste doch zeker ook tweede planperiode te realiseren voorzieningen en de wijzigingen in de bestaande afvalverwijderingsmethoden die daaruit voortvloeien. Daarbij wordt niet alleen gedacht aan de realisering van de doeleinden, zoals die op provinciaal niveau vooral zijn geformuleerd in het vlak van streven naar verantwoorde verwerking in het bijzonder naar hergebruik, doch ook bij de vormgeving van het beleid voor zover dat gericht is op het voorkomen en de beperking van het ontstaan van afvalstoffen.

8.4.1. Samenwerkingsgebieden.

Ter uitvoering van het plan dienen de besturen van de in de samenwerkingsgebieden gelegen gemeenten ingevolge artikel 16 der Afvalstoffenwet binnen een jaar nadat het afvalstoffenplan is goedgekeurd gezamenlijk een regeling te treffen.

Alhoewel de keuze van de vorm der intergemeentelijke regeling in beginsel vrij is, acht het provinciaal bestuur het, met het oog op de bijzondere gerichtheid van juridische middelen op samenwerking van bestuurlijke aard en de gewenste uniformiteit ten aanzien van de werking naar de burgers, gewenst dat gebruik wordt gemaakt van de voorzieningen in de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Dit houdt in dat voor gemeenten nieuwe regelingen dienen te worden afgesloten (gebieden 1 en 7), bestaande regelingen dienen te worden aangepast c.q. gewijzigd (gebieden 3 tot en met 6 en 8) of ongewijzigd gehandhaafd kunnen blijven, althans voor wat betreft de gemeentebesturen die daarin participeren (gebied 2).

Er zij op gewezen dat, indien de regeling niet binnen de termijn van een jaar tot stand komt, Gedeputeerde Staten deze ingevolge genoemd artikel kunnen opleggen, met gebruikmaking van de hen in de Wet gemeenschappelijke regelingen gegeven bevoegdheden.

Het provinciaal bestuur zal zich niet dan bij zeer hoge noodzaak van dit "ultimum remedium" bedienen. Het verdient gezien de termijn van een jaar aanbeveling dat de gemeenten in een zo vroeg mogelijk stadium gezamenlijk overleg plegen over de vaststelling c.q. wijziging van een gemeenschappelijke regeling en niet wachten op vaststelling en goedkeuring van het plan.

Bijlage Q bevat een overzicht per 1-1-1982 van de jaartallen die voor de afzonderlijke gemeentebesturen hebben gegolden voor de vaststelling van gemeenschappelijke regelingen ten exploitatie van regionale stortplaatsen in het verleden en welke aanduiden de jaartallen waarin verwerkingsgebieden tot stand dienen te worden gebracht. Rekening is gehouden met genoemde termijn.

De gemeentebesturen zijn in beginsel vrij om met inachtneming van hetgeen in het plan is bepaald, die maatregelen te treffen die voor de uitvoering van het plan noodzakelijk zijn. Dit betekent echter niet dat het provinciaal bestuur geen invloed daarop kan uitoefenen. Zo dienen Gedeputeerde Staten de gemeenschappelijke regelingen goed te keuren waarbij uiteraard toetsing aan het afvalstoffenplan plaats vindt. Bovendien geeft de Afvalstoffenwet aan het provinciaal bestuur de mogelijkheid om invloed uit te oefenen op de uitvoering van het plan, waarbij de belangrijkste bevoegdheid de vergunningsbevoegdheid ten aanzien van verwerkingsinrichtingen betreft. De door de gemeentebesturen ingevolge artikel 2 van de Afvalstoffenwet vast te stellen inzamelverordening behoeft de goedkeuring van Gedeputeerde Staten terwijl tenslotte hier nog genoemd kan worden het financieel toezicht op de gemeentebesturen in het verband waarvan toetsing aan de beleidsinzichten in het plan neergelegd, in voorkomende gevallen zal worden uitgevoerd. Op deze laatste aspecten zal in het hierna volgende worden ingegaan.

8.4.2. Verwerkingsinrichtingen.

De bevoegdheid van het provinciaal bestuur tot het verlenen van vergunningen op grond van hoofdstuk 6 der Afvalstoffenwet voor verwerkingsinrichtingen is bij uitstek geschikt om daarmee nader uitvoering te geven aan dit plan. Zo zal in de meeste gevallen deze vergunning moeten worden aangevraagd voor bijv. stortplaatsen, overslagstations, verwerkingsinstallaties van bouw- en sloopafval, huisvuilscheidingsinstallaties, composteringsinrichtingen, vuilverbrandingsinstallaties e.d..

Deze vergunning moet worden geweigerd als de verlening daarvan niet in overeenstemming zou zijn met het afvalstoffenplan of in strijd zou zijn met de bescherming van het milieu. De vergunning geldt voor beperkte tijd en kan voor niet langer dan tien jaren worden afgegeven. Bij de verlening zal aldus afstemming mogelijk zijn op gewijzigde of te wijzigen inzichten ten aanzien van de afvalverwijdering. In elk geval zal dit instrument worden gebruikt bij de verdere regionalisering van de afvalstoffenverwerking.

Nieuwe vergunningen voor in het plan als af te werken stortplaatsen te boek staande inrichtingen zullen dan ook niet meer kunnen worden afgegeven. Dit geldt zowel voor wat betreft de inrichtingen voor de verwerking van huishoudelijke afvalstoffen c.a. als ook voor die waar bouw- en sloopafval wordt gestort.

Aldus zal het afwerkingsprogramma (zie bijlage P) in de planperiode nader worden geconcretiseerd.

Voor vergunningverlening zullen nog slechts in beginsel in aanmerking komen die inrichtingen die in het plan als zodanig worden genoemd en die tevens voldoen aan de vereisten vanuit de bescherming van het milieu te stellen.

Dit houdt in dat aan het einde van de eerste planperiode nog slechts een zestal inrichtingen voor het gecontroleerd storten van huishoudelijk afval c.a. met vergunning op grond van de Afvalstoffenwet zullen resteren.

Aanvragen ten behoeve van het storten van bouw- en sloopafval zullen met de nodige terughoudendheid worden gezien terwijl de aanvragen welke strekken ter oprichting van een op recycling verwerkingsbedrijf voor bouw- en sloopafval, zo voldaan wordt aan de in par. 6.6. geschetste beleidsuitgangspunten, op een meer positieve houding van het provinciaal bestuur kunnen rekenen.

Een dergelijke opstelling geldt eveneens ten aanzien van verwerkingsinrichtingen voor huishoudelijk afval.

Aan de vergunningen kunnen voorschriften worden verbonden. Deze voorschriften zullen met name betrekking hebben op de belangen van de bescherming van het milieu.

Vooraf waar het betreft inrichtingen waar afvalstoffen worden gestort moet worden gerekend op - nog meer dan thans het geval is - het in de voorschriften opnemen van waarborgen ter bescherming van het milieu en dus op een verdere aanscherping van het beleid, waarbij de normen van de "richtlijn gecontroleerd storten" als minimum gelden.

Aldus zal bereikt moeten worden dat er een verdere sanering tot stand wordt gebracht in het Limburgse stortgebeuren.

De beheerders van deze inrichtingen zullen bovendien, in overleg met de samenwerkingsgebieden die daarvoor de verantwoordelijkheid dragen, in een nauwgezette registratie moeten voorzien ten aanzien van o.a. de aangeboden hoeveelheden afvalstoffen, hun herkomst, aard en samenstelling. Deze gegevens zullen in belangrijke mate de basis vormen voor de verdere beleidvoering ten aanzien van de afvalverwerking en zullen een aantal nadere concretisering en moeten bewerkstelligen die bij de herziening van het plan hun beslag krijgen.

8.4.3. Bouw- en sloopafval.

Voor wat betreft de wenselijkheid tot ingrijpen in de stroom bouw- en sloopafval zij opgemerkt dat ervan wordt uitgegaan dat het particuliere initiatief in hoge mate zelfstandig te werk moet kunnen gaan. Waar het provinciaal bestuur wordt gevraagd om medewerking of steun bij de verwerving van het bouw- en sloopafval kan gebruik worden gemaakt van een aantal instrumenten waarvan de sturende werking echter maar beperkt is.

Met name moet dan worden gedacht aan vergunningsvoorschriften ten aanzien van de huidige verwerking op stortplaatsen. Immers door het treffen van beperkende maatregelen ten aanzien van het storten van bouw- en sloopafval en het stimulerend optreden ten aanzien van de uitvoering van andere verwerkingsmethoden, is het mogelijk in de afvalstoffenstroom in dit opzicht in te grijpen.

Meer direct ingrijpen is daar mogelijk waar het betreft het bouw- en sloopafval dat vrijkomt bij sloopwerken die door, of in beheer van de gemeentelijke, provinciale en rijksoverheid worden uitgevoerd.

Tenslotte moet gedacht worden aan de mogelijkheid voor de gemeentebesturen om via sloopvergunningen en -bestekken in de stroom-, bouw- en sloopafval in te grijpen.

8.4.4. Inzameling.

Door de vaststelling van inzamelerverordening ex artikel 2 der afvalstoffenwet zijn de gemeentebesturen in staat regels te stellen ten aanzien van de inzamelwijze en - dienst, het tijdstip, de wijze van het overdragen, of ter inzameling aanbieden van huishoudelijke afvalstoffen etc.. Aldus dient de inzameling - ook al voert de gemeente deze niet zelf uit - plaats te vinden onder de verantwoordelijkheid van de gemeentebesturen. Door de goedkeuringsbevoegdheid van het provinciaal bestuur kan dit bestuur de beleidsinzichten ten aanzien van de afvalverwijdering in de gemeentelijke verordeningen laten doorwerken. In een tweetal circulaires terzake heeft het provinciaal bestuur - vooruitlopend op de opnemings en uitwerking in het plan - de gemeentebesturen op de hoogte gesteld van zijn opvattingen ten aanzien van in het bijzonder de inzameling, waarbij de mogelijkheid tot scheiding aan de bron een dominante plaats inneemt.

Tevens zijn de gemeenten daarbij geïnformeerd omtrent de wijze waarop het provinciaal bestuur uitvoering wenst te geven aan het ontheffingenbeleid met betrekking tot de aansluiting op de inzameldienst.

De samenwerkingsgebieden dienen een onderzoek te (doen) verrichten naar de mogelijkheden tot het gescheiden inzamelen van afvalstoffen.

In verband daarmee zal erop van provinciewege worden toegezien dat de gemeentelijke inzamelerverordeningen de mogelijkheden bieden de afvalproducenten te verplichten nader omschreven afvalcomponenten afzonderlijk aan de inzameldienst aan te bieden. Daaraan is inherent dat de inzameldiensten de mogelijkheid bieden tot afzonderlijke inzameling.

Het is bovendien een belangrijke taak voor de samenwerkingsverbanden om ieder voor zich of in overleg met elkaar te bezien of wijziging dient te worden gebracht in het bestaande inzamelsysteem. De doelmatigheid van die inzameling en het transport naar de centrale verwerkingsplaatsen zal daarbij voorop dienen te staan.

Bij de bepaling van die doelmatigheid mag niet uit het oog worden verloren de belangrijke rol die de particuliere inzamel- en transportbedrijven spelen bij de verwijdering van de diverse categorieën afvalstoffen.

Het provinciaal bestuur is er voorstander van dat zij deze rol ook in de toekomst dienen te kunnen blijven vervullen, weliswaar binnen de nader te structureren organisatorische kaders, doch met voldoende ruimte om dit stuk particuliere werkgelegenheidsbelang nader tot ontwikkeling te laten komen.

De samenwerkingsgebieden dienen te onderzoeken in hoeverre bij verdergaande regionalisatie moet worden overgegaan tot de aanleg van overlaadstations.

Overigens wordt verwezen naar het terzake opgemerkte in paragraaf 5.3.3. onder de overweging dat het beleid van de samenwerkende gemeentebesturen in deze in elk geval dient aan te sluiten bij de beleidsinzichten van het provinciaal bestuur.

8.4.5. Kosten uitvoering plan en de verkrijging van financiële middelen.

A. Kosten.

Onderscheid kan worden gemaakt in

- kosten van onderzoek;
- kosten van uitvoering beleidsvoornemens, zoals schaalvergroting, sanering, gescheiden inzameling, voorlichting en educatie;
- kosten opbouw administratief en technisch apparaat bij provincie en samenwerkingsgebieden.

Kosten van onderzoek.

In het voorgaande is aangegeven wat de provinciale verantwoordelijkheid kan omvatten. Aan de hand daarvan kan voor wat betreft het aspect kosten van onderzoek aan de volgende zaken worden gedacht, waarbij voor de provincie kosten verbonden zijn.

1. Bevorderen continuïteit afvalverwerking.

Dit betekent onder andere het stimuleren van oprichting van verwerkingsinrichtingen en de planning van de benodigde verwerkingscapaciteit.

Daarnaast is er een provinciale betrokkenheid bij locatie-onderzoeken.

2. Verrichten van onderzoek naar mogelijkheden van realiseerbaarheid van verwerkingsmethoden (haalbaarheid, afzet).

Hiermee wordt bedoeld op de voortzetting van het afvalverwerkingsonderzoek, waarvan op initiatief van de Werkgroep Onderzoek Afvalverwerking Limburg gestart, de 1e fase is afgerond.

Het samenwerkingsgebied krijgt voor wat betreft onderzoek kosten te dragen die betrekking hebben op:

1. Uitvoering van het plan.

Voordat tot het opstellen van de juridische regelingen en het realiseren van de technische voorzieningen kan worden overgegaan, zal nog (veel) onderzoek moeten worden verricht.

De mate hiervan verschilt per verwerkingsgebied.

2. Onderzoek doen naar samenwerking gemeentelijke inzamel-diensten.

Dit ter bevordering van de doelmatigheid.

3. Onderzoek verrichten naar gescheiden inzameling van afval. Een dergelijk onderzoek vloeit voort uit de beleidsvoornemens van dit Provinciaal afvalstoffenplan. De mate van intensiteit van onderzoek wordt in de eerste planperiode afhankelijk gesteld van de groeiende intergemeentelijke samenwerking.

4. Onderzoek instellen naar het in combinatie met andere afvalcategorieën verwerken van afval.

Een verwerkingsinrichting kan misschien het agrarische afval, het ziekenhuisafval, gedeelten van autowrakken, chemisch afval of zuiveringsslib c.q. mest-overschotten verwerken.

Bij het opzetten van plannen voor verwerkingsinrichtingen zal van het verwerken van meerdere soorten c.q. categorieën afval aandacht moeten worden geschonken.

5. Bevordering benutting gecontroleerde stortplaatsen. De onderzoekskant van deze taak ligt vooral in het stimuleren van een tweede functie van stortplaatsen. Een milieuhygiënische kant en een ruimtelijke ordeningskant zitten hieraan verbonden.

Bekeken zal ook moeten worden welke nieuwe functie de huidige stortplaatsen kunnen krijgen.

6. Gegevens verstrekken over de jaarlijks vrijkomende hoeveelheden afval.

De afvalinzamelaars en de afvalverwerkers zullen sluitende registratiesystemen moeten opzetten.

7. Onderzoek instellen naar uniformering van tarieven.

Kosten van uitvoering beleidsvoornemens.

Naast hetgeen reeds is vermeld kunnen bij uitvoering van provinciale beleidsvoornemens voor de provincie kosten verbonden zijn aan:

1. Beleidsevaluatie van het (de) provinciale afvalstoffenplan(nen).

2. Uitbouw voorlichtende taak en bevordering educatie.

3. Coördinatie- en informatiecentrum voor samenwerkingsgebieden.

Vanuit de wettelijke taak zal de provincie de samenwerkingsgebieden dienen te begeleiden. Bij het bevorderen van gescheiden inzameling, uniformering van heffen van tarieven, beheren van inrichtingen, enz. moet het samenwerkingsgebied of een gemeente terug kunnen vallen op het provinciaal bestuur met zijn apparaat.

Het samenwerkingsgebied zal zich onder andere voor kosten gesteld zien die verband houden met de uitvoering van het plan, de mogelijke samenwerking bij inzamelen van afval, de gescheiden inzameling van afval en het geven van educatie.

Zij worden bij de realisering van de in dit plan neergelegde inzichten geconfronteerd met de financiële consequenties van belangrijke beleidsombuigingen. In het bijzonder wordt daarbij gedacht aan de gevolgen van de schaalvergroting bij de regionale vuilverwerking op langere termijn welke zich met name in Zuid-Limburg zullen doen gevoelen bij versnelde afwerking van stortplaatsen. Overweging verdient het, daarbij vrijkomend materieel in te zetten c.q. in te brengen in de verwerking in groter verband alsook contractsverplichting bij uitbesteding van de afvalverwerking aan derden daarbij te betrekken. Overigens zij gewezen op de mogelijkheden tot tegemoetkoming in de kosten die daaraan zijn verbonden uit de opbrengsten van de hierna te behandelen heffingen. De grootte en de verdeling van deze kosten zijn thans niet aan te geven.

Kosten van opbouw apparaat bij provincie en samenwerkingsgebieden.

Bij de factor apparaatskosten is mede beslissend welke, niet direct verplichte, taken het orgaan mede wil aanvaarden. Te denken valt aan:

- de wijze en intensiteit van voorlichtingen en educatie;
- de mate van toezicht;
- de aanwezige kennis;
- de snelheid van invoering, enz.

De grootte van het apparaat van de samenwerkingsgebieden kan moeilijk worden overzien. Een minimale bezetting van drie personen (juridisch geschoold, chemisch/technisch geschoold, administratief geschoold) zal nodig zijn om een start aan de uitwerking van het plan te kunnen geven. Vooralsnog zal worden teruggevallen op de aanwezige ambtelijke capaciteit bij gemeenten, de gewesten en de provincie.

De apparaatskosten van de provincie blijven verder buiten beschouwing. Wel mag verwacht worden dat de provinciale kosten voor uitvoering van het plan zich vooral zullen laten vertalen in personeelskosten. Door de Minister wordt momenteel een bijdrage verleend ten behoeve van de afvalstoffenplanning, neerkomende op vergoeding van de kosten van 2 medewerkers per jaar.

B. Heffingen.

De kosten van uitvoering van de Afvalstoffenwet, alsmede de kosten van maatregelen, die in het bijzonder ter voorkoming of beperking van de belasting van het milieu door afvalstoffen worden getroffen, zullen, volgens de Memorie van Toelichting uit heffingen worden gefinancierd.

De volgende heffingen kunnen worden genoemd:

1. de kosten die de rijksoverheid in dit verband maakt kunnen op grond van artikel 58 worden verhaald op de vergunninghouders en ontheffingshouders tot het verwijderen van afvalstoffen.
Via de tarieven komen deze weer ten laste van de aanbieders van afvalstoffen en vervolgens zal de producent ervan, via reinigingsrechten of afvalstoffenheffingen daarmee geconfronteerd worden.
2. Op grond van artikel 62 van de wet hebben de gemeenten de bevoegdheid om de verwijderingskosten van huishoudelijke afvalstoffen en grof huisvuil via een heffing op de bewoners te verhalen.
3. Ook kan het rijk op grond van artikel 56 heffingen opleggen aan goederen, die na het gebruik waarvoor zij bestemd waren:
 - a. minder in aanmerking komen voor hergebruik;
 - b. als afvalstof niet of nauwelijks doelmatig verwijderd kunnen worden;
 - c. de hoeveelheid afval overmatig doen toenemen en
 - d. veelal als zwerfvuil in het milieu terecht komen.

Ten aanzien van de onder 2 genoemde gemeentelijke heffingsbevoegdheid wordt nog het volgende opgemerkt.

De gemeente kon tot nu toe de kosten van de afvalstoffenverwijdering alleen via een retributie verordening ingevolge artikel 277 van de Gemeentewet doorberekenen. Deze wijze van toerekening hield een koppeling in tussen het reinigingsrecht en de daartegenoverstaande dienstverlening.

Ingeval van de inzameldienst geen gebruik wordt gemaakt kan geen reinigingsrecht worden geheven. De afvalstoffenheffing op grond van de Afvalstoffenwet maakt het de gemeenten mogelijk een heffing op te leggen op degenen die feitelijk gebruik maken van een perceel waarbij ingevolge artikel 3 van de wet tenminste éénmaal per week - of na bepaling door Gedeputeerde Staten van een geringere frequentie - huishoudelijke afvalstoffen worden ingezameld. Of er dan feitelijk ook van de dienstverlening gebruik wordt gemaakt, doet hiertoe niet ter zake. Naast het financierings- of bestemmingskarakter kan van een dergelijke heffing ook een positieve invloed op de beleidsdoelstellingen uitgaan.

Er mag namelijk verwacht worden dat de verwijdering van afvalstoffen volgens de uitgangspunten van het provinciaal plan tot gevolg zal hebben dat de kosten ervan zullen gaan toenemen. Door berekening van die kosten krachtens de hierboven omschreven heffing zal de bereidheid om afvalstoffen aan de inzameldienst af te geven (nog) groter maken. Daarnaast zullen de financiële consequenties van invloed zijn op het bewustwordingsproces ten aanzien van de afvalstoffenproblematiek in het algemeen.

Ingevolge artikel 61 van de wet kunnen uit de door het rijk opgelegde heffingenten laste van onder andere de houders van de vergunningen voor verwerkingsinrichtingen, uitkeringen worden gedaan aan de provincie als bijdrage in de door hen gemaakte kosten, verbonden aan de uitvoering van de wet.

Binnen het samenwerkingsgebied zal een verdeelsleutel voor toedeling van de kosten moeten worden vastgesteld. Tevens zal, als gezegd, gestreefd dienen te worden naar uniformering van de lasten voor de burgers ten behoeve van de inzameling en de verwerking van afvalstoffen hetgeen noopt tot samenwerking tussen de diverse verbanden.

De gemeenten kunnen de kosten via artikel 62 Afvalstoffenwet, c.q. artikel 277 Gemeentewet verhalen op de "vervuiler" (particulieren en bedrijven). Bedacht moet worden dat dit voor de gemeenten in samenwerking een belangrijke bron van inkomsten vormt ter bestrijding van de kosten mede als gevolg van de uitvoering van het in dit plan neergelegde afvalstoffenbeleid.